

Togo Jungle Challenge

Op mountainbike avontuur in Togo en Benin

Vincent & Marije Drabbe - 30 okt 2014 t/m 9 nov 2014

November 2013. Pling... daar valt het zoveelste spam mailtje in mijn mailbox, ik krijg veel spam mailtjes, maar deze trekt toch mijn aandacht. Een mountainbike tocht door Togo en Benin, twee landen in de buurt van de evenaar in west-Afrika. De tocht is een combinatie van cultuur opsnuiven van het nog pure Afrika, gecombineerd met een zware mountainbike tocht. Ik raak enthousiast en vraag me af of dit niet iets is om te gaan doen in 2014 met mijn fietsmaatjes. Een aantal weken later leg ik het hen voor, het lijkt ze leuk, maar het is toch een beetje te ver van huis. Het laat me niet los. Met Marije bespreek ik de tocht, dan ontstaat het idee om samen te gaan. Ieder op zijn eigen MTB? Dan moet Marije wel heel erg veel trainen en dan nog zou Vincent zou zich waarschijnlijk erg moeten gaan aanpassen. Een beetje doordenkend ontstaat het idee om met een MTB tandem te gaan. Dan kan ik toch zoveel geven als normaal, Marije op haar niveau geven wat ze kan, maar blijven we toch samen.

Trainen in Frankrijk

Training in Portugal, 1 week voor vertrek, ook met 35 graden.

In het voorjaar van 2014 huren we eens een MTB tandem en rijden een middagje door ons heuvellandje. Dat bevalt al best aardig! Dan lenen we nog een keertje de MTB tandem van Nico om echt eens offroad te gaan op een vaste route in Venlo. Ook dat gaat erg goed. Ergens wel leuk dat offroad tandem rijden, het vereist toch ook weer heel andere skills dan in je eentje. We speuren maandenlang het internet af naar MTB tandems, dan vinden ik er een op de Limburgs Mooiste fietsbeurs, een “fully” met onafhankelijke trapas. Ik bespreek het thuis en bel de eigenaar een dag later op, helaas al verkocht! (Later kom ik erachter dat een clublid (Conrad) deze gekocht heeft. De andere tandem die de verkoper nog had is gekocht door het stel dat we ontmoeten in Togo). Een paar weken later een hit op Marktplaats, we gaan erheen in Gulpen en vinden een mooie Vortrieb MTB Tandem zo goed als nieuw voor een zeer schappelijke prijs. Na wat tochtjes getest te hebben, een andere vork gemonteerd, andere remmen en banden is de tandem klaar voor het grote avontuur!

Twee maanden voor de reis hebben we nog een voorlichtingsweekend in Ronse (Vlaamse Ardennen) waar we de andere deelnemers ontmoeten. We maken kennis met o.a. Jannes en Mark (Jannes is een Nederlander die als piloot vliegt bij de KLM, Mark is zijn vriend (-;), in dit artikel verder genoemd “De Zebra’s”, omdat ze in een zebra outfit rijden.),

Danny en Patrick (Collega's die werken in een verpakingsbedrijf van tijdschriften, in dit artikel verder genoemd "Buurman en Buurman", omdat ze ons zo aan die animatieserie doen denken). Ook maken we kennis met een ander Tandem stel, Tine en Johan. Tijdens het weekend rijden we ook een trainingstochtje en krijgen we alle info over de reis (vaccinaties, voedsel, hygiëne e.d.). Uit het weekend blijkt al dat naar Afrika gaan een hele onderneming is. Zo gaan er 3 trucks, 5 jeeps en 2 2cv's mee ter ondersteuning. Voor de 130 deelnemers gaat er zo'n 40 man personeel mee, van doktoren, fotografen, keukenhulp, logistiek tot aan masseurs aan toe. Ook blijf ik nog een aantal vaccinaties te moeten krijgen, een ervan is sowieso verplicht: Gele koorts, als je die niet hebt kom je het land niet in.

Na een aantal bezoeken aan de huisarts (die ook wel oren heeft naar deze reis), veel (voor Vincent 8 en Marije 3) vaccinaties en heel wat trainingskilometers is het eindelijk zover! De tandem moet in de fietsdoos en kan naar het vliegveld worden gebracht.

Met z'n allen de fietsdozen inchecken

Ssssst!!! de doos is net iets te zwaar!

Woensdag 29 oktober 2014

Met de auto van pa, waar 2 fietsdozen net inpassen, in 1 doos het frame (zonder voorvork en zonder derailleur past het frame er net in) en in de andere doos de wielen en vork, rijden we naar Brussel Airport. Al gauw zien we meer mensen met fietsdozen sjouwen naar de incheck balie. Iedereen is mooi op tijd, want er staat een enorme rij met dozen voor de balie te wachten. Het gaat gelukkig vlot, we zijn al snel weer terug op weg naar huis.

Nu de tassen nog inpakken! Dat blijkt geen gemakkelijke klus, want wat neem je mee op zo'n reis? Gelukkig luchtbedjes kunnen lenen van Pascal, de dunste slaapzakjes bij Decathlon gehaald, zou dat nodig zijn? Het schijnt er 's nachts nooit kouder te worden dan 25 graden... Lampjes voor op je hoofd mee (want na 17.30u is het donker), een enorme hoeveelheid poeder voor in de bidons...8 liter per dag per persoon, komt neer op

zo'n 4 potten. De malarone niet vergeten, alles goed verpakken in plastic tegen eventuele tropische regenbuien. Waslijntje en wasknijpers niet vergeten, genoeg fietskleding...regen- en warme kleding blijft uiteraard thuis! Voor 's avonds moet er wel een shirt met lange mouwen en lange broek mee tegen de muggen. Met 2 transalp tassen van net geen 23 kg (het maximale gewicht) kunnen we op weg!

Donderdag 30 oktober 2014

Lichtelijk gespannen brengen we de kinderen naar school, een traantje valt (bij Marije ;-). Op naar Zaventem! We worden gelukkig gebracht door mijn pa. Aangekomen in de vertrekhal zien we al gauw Jannes en zijn fietsmaatje Mark bij de koffiebar. Met Jannes hadden we al kennis gemaakt tijdens het weekend, al geconcludeerd dat het een aparte "Hollander" is. We strijken neer en kijken rond. We zien tientallen mededeelnemers (te zien aan de grote sporttassen) langslopen. Bij dezelfde balie als gisteren checken we onze tassen in, oh jee mijn tas weegt 23.9kg, Marije komt aangelopen en roept net wat te hard "en hoeveel weegt die!?" tssss niet zo hard...dadelijk moet ik bijbetalen. Gelukkig wordt er niet moeilijk gedaan, onze tassen verdwijnen door het luikje, altijd weer spannend of dit de laatste keer is dat we onze tassen zagen. (net als de fietsdozen trouwens...)

Tandem frame past precies!

VIP inchecken.

We zien bij het inchecken ook het andere tandem-stel dat we ook bij het weekend al ontmoet hebben, het is een Belgisch stel (Johan Lowette en Tine Vandamme) uit Duffel bij Antwerpen. We willen nog niet door de douane, omdat we toch nog 3 uur moeten wachten. We nemen plaats in het panorama restaurant en kijken naar de stijgende en dalende vliegtuigen. Ik test de nieuwe time-laps functie van de iphone, levert leuke filmpjes op. Na de lange wandeling door de vluchthaven komen we aan bij onze gate. Daar staan al alle deelnemers en ondersteunende medewerkers. De enkele "niet-deelnemers" die pik je er zo uit. Al gauw gaan we aan boord op weg naar het zuiden.

Helaas zitten we niet naast elkaar, maar zo wel een goede kans om al wat mede deelnemers te leren kennen. Ik kijk een film, kijk naar buiten en zie Frankrijk, de middellandse zee, Libië (is dat wel veilig om over te vliegen!? na de recente crash boven Rusland...) en verder over de Sahara, dat ziet er toch wel allemaal erg mooi uit! Dan valt de avond. Al gauw wordt de landing ingezet. Tot mijn verbazing is er toch nog wel veel licht in de stad Lomé, maar ook alleen maar daar. Omdat er 150 man moeten uitstappen, was Brussels Airlines zo vriendelijk om de tussenstop in Ivoorkust over te slaan en meteen naar Lomé te vliegen, de paar personen die naar Ivoorkust moeten hebben pech. We stappen naar buiten, de voorspelde "warme vochtige deken" bestaat dus echt! Jemig, het is middernacht en zo ontzettend warm en vochtig! We staan vlakbij de terminal, maar toch komen er bussen om ons de resterende 100m naar de terminal te brengen. Wat een service in Togo!

Die bus even niet...

Health check...

Heel lang wachten!

Voor de deur van de Terminal staan 2 mannen in witte pakken, ze doen iets bij de mensen, maar we weten nog niet wat. Als we dichterbij komen zien we het: ze richten een thermometer op je voorhoofd om te zien of je niet toevallig ziek bent. Het gaat zo snel dat we ons afvragen of ze überhaupt naar de uitslag van de meter kijken. Eindelijk binnen staat er een beampte die de groep splitst in "Jungle challenge" deelnemers en overige reizigers. In half Engels verstaan we dat iedereen z'n paspoort moet afgeven, dus dat doen we dan maar braaf, maar wacht eens even! Paspoort afgeven, dat moet je toch nooit doen!? Hmmm onze eerste "TAB" ervaring (TAB=That's Africa Baby = Zo gaat dat in Afrika). Mocht er iets fout zijn met een paspoort, of er zit een terrorist tussen... hoe gaan ze die dan nog opsporen vraag ik me af. We lopen door naar de enige kofferband die er in de redelijk kleine terminal te ontdekken is. Ik ren nog even naar het toilet (een zeer goor toilet, waar ik niks wil aanraken om diarree problemen te voorkomen) staat een portier die iedereen sommeert hun handen te wassen, braaf doe ik dat maar en geef hem een fooi, ik heb nog geen CFA's dus krijgt hij 50 eurocent, hij kijkt er naar...ik ren snel weg.

Bij de band komen na een hele tijd eindelijk de koffers langs, ook onze 2 tassen! Jippie! de eerste stap is gezet, we hebben onze bagage. Later blijkt dat 1 andere deelnemer minder geluk heeft, zijn tas blijkt nog in Brussel te staan en zal het de komende dagen zonder moeten doen.

Wat nu? We worden weer terug gedirigeerd naar de deur waar we zojuist ook al doorheen kwamen, weer terug? Raar... heeft iemand z'n paspoort al terug? Nee ook niet. Dan door naar een heel klein kamertje dat zowat geheel gevuld is met een tassen scanner. Daar moeten onze tassen nog even doorheen. We trekken onze tas er weer uit en gaan de volgende deur door. Plots staan we buiten op een afgesloten parkeerterrein. Daar staat een vrachtauto en één touringcar.

Hier ontmoeten we Gert en Lisbeth, de organisatoren van de Togo Jungle Challenge. (Zij organiseren ook de Touareg Trail, rijden met 2CV's van Brussel naar Dakar en Lomé, maar ook de Libya Rally). De eerste mensen mogen plaatsnemen in de touringcar. Er blijken nog 2 touringcars voor de poort te staan, die mochten blijkbaar nog niet naar binnen. Als de eerste bus is vertrokken rijden de andere 2 de parkeerplaats op. De 2e bus ziet er niet al te best uit, we nemen dan ook de 3e. We stappen in, maar we vertrekken niet. Wat is er aan de hand!? Na een uur wachten komt Gert vertellen wat er aan de hand is. De fietsen zijn nog niet vrijgegeven door de douane. Ze doen dit om extra geld los te krijgen of om autoriteit uit te stralen richting de "blanken", wie het weet mag het zeggen... Gert zegt dat we niet vertrekken voordat de fietsen vrijgegeven worden, want anders duurt het wellicht nog veel langer voordat we de fietsen krijgen. Gelukkig werd wel iedereen voorzien van flesjes water! Na zo'n 1.5 uur komt er eindelijk beweging. Een poort gaat open en de eerste container met dozen komt eraan. Het gaat allemaal heel knullig, de bestuurder van het sleepwagentje lijkt dat ding voor het eerst te besturen. De organisatie laadt de dozen snel over in de gereed staande vrachtwagen. Een soort dieplader waar een zeecontainer op vastgezet is. Na nog een uur zijn eindelijk alle fietsen ingeladen en

Eindelijk fietsen inladen

Eerste daglicht in Togo

Zonsopkomst!

kunnen ook wij gaan rijden. Buiten de poort staan tot onze verbazing de andere 2 bussen ook nog te wachten. In konvooi, 3 bussen, 2 vrachtwagens en 2 jeeps, begeleid door een politiemotor rijden we door slaperig Lomé. Er is nauwelijks nog bedrijvigheid op straat. Her en der is nog wel een barretje (of wat er op lijkt) open. Op straat komen we geen auto's en een enkel brommertje tegen. De straten zijn wel verhard maar vol met gaten waar de bus omheen probeert te rijden zo goed als kan. Opvallend is dat vrijwel alle zijwegen van de hoofdstraat niet geasfalteerd zijn. Ook is er nauwelijks een huis van meer dan 2 verdiepingen te bekennen. Na een kwartiertje lijken we de stad te verlaten. De straat wordt smaller en de huizen maken plaats voor begroeiing. We rijden alsmaar rechtdoor, er lijkt ook maar 1 straat te zijn, amper breder dan de bus. Dan stoppen we plots. Plaspauze! Ik spring er ook maar snel uit, het eerste contact met Togo: plassen langs de kant van de

weg. Het is helaas aardedonker, ik vraag me meteen al af of er geen enge beesten in het gras verstopt zitten die me zo bespringen.

Al gauw komen we aan bij onze eerste kampement "Bethania". De oprijlaan is mooi verlicht met fakkeltjes. Van de omgeving zien we nog helaas niets. Donker is hier ook echt donker. Het is inmiddels al 2 uur 's nachts, het enige waar iedereen mee bezig is: "ik wil slapen!". De organisatie wijst iedereen waar de tenten inmiddels al opgezet zijn. We zijn ingedeeld op kleur en nummer. De Nederlanders zijn (helaas) allemaal samen gezet in groep oranje. Al snel vinden we onze tent. We trekken onze matjes uit onze tas en liggen al snel te ronken in een snikheet tentje. Enkele uren later komt de zon alweer op (zo rond 5.30u), maar klinkt ook de kerkklok van het kerkje dat ook op het domein gelegen is. Iedereen is meteen wakker.

Vrijdag 31 oktober 2014 - acclimatiseren

Om ons heen al allemaal mensen die op gaan staan, dus wij ook! Nu zien we eindelijk eens wat van de omgeving! We staan op een grasveldje met palmbomen met kokosnoten, ik hoop niet dat er eentje naar beneden gaat vallen! In het midden van het veldje een rond hutje met rieten dak. Aan de andere kant van het grasveld zijn hotelkamers waar ook toiletten zijn. Op de kamers zijn de douches. De kamer is niet meer dan ruimte met een bed, dat er nou niet zo uit ziet dat ik er graag in zou willen liggen. Ook de vloer ziet er niet uit alsof die recent is gereinigd. Dan nog liever op een matje buiten op het gras. Een eindje

Ontbijt

De keuken-truck

Pfff die zit in elkaar!

verderop staat een groot afdak waar ook de catering truck staat. Hier kunnen we ons ontbijt krijgen. Het is nog even wennen hoe het allemaal werkt hier, maar de handen-gel staat altijd vooraan en zullen we de rest van de reis veelvuldig gebruiken. Vuistregel is dat als je iets pakt om te eten, men ALTIJD eerst de handen desinfecteert met handen-gel. Het ontbijt is goed geregeld: stokbrood, met kaas, chocopasta, jam of ham. Natuurlijk is er ook thee en koffie. Na het ontbijt is het tijd voor de administratie: we wisselen geld, krijgen een lokale sim-kaart en leveren onze GPS in. Ook onze paspoorten zijn weer terecht! Nu nog de fietsen uitpakken en daarna is er de mogelijkheid om een test-rondje van 20km te rijden rond het kamp. We verkennen het kamp, er is een bar met daaraan een zwembad met groenig water. Daarnaast nog een grasveldje met een vogel in een kooi (ook hier staan

tentjes). Het gehele kamp oogt als “vergane glorie”. Ooit was het vast een mooi verblijf, maar nu is het allemaal erg toe aan groot onderhoud.

Op de tennisbaan staan 128 fietsdozen opgesteld. Gelukkig heeft iedereen ze duidelijk gemarkeerd, zo heb ik goed zichtbaar onze nummers erop geplakt. Nummer 82 en 83. We gaan aan de slag in de brandende zon. Al snel zijn we hartstikke nat van het zweet, maar ook onze tandem zit weer geheel in elkaar. Onze GPS is inmiddels door de organisatie voorzien van de tracks voor de komende dagen. Vandaag een rondje van 20km. Een eitje zou je denken, maar vergeet daarbij niet dat het dik 35 graden is in de schaduw! Met volgetankte bidons en camelback vertrekken we als een van de eersten voor het rondje. Meteen al vanaf het kamp gaat het offroad over een smal pad. We hebben de gang er meteen al goed in. De ondergrond bestaat uit vrij hard grof zand afgewisseld met steen. De omgeving bestaat uit tropische planten van 2 meter of hoger. We komen langs maisvelden, opvallend dat het mais hier wel 3 meter hoog is! Er komen stukken met zeer los zand die gelukkig niet lang zijn. Dan draaien we een paadje in dat amper breder is dan onze tandem. We rijden richting een hutje waar we uitkomen in de achtertuin en uiteindelijk over het erf rijden waar een vrouw zit. We voelen ons erg ongemakkelijk om zomaar bij iemand door de “tuin” te rijden. De vrouw lacht en we groeten. We rijden snel door en scheren langs een hutje waar koeien staan, dit is het echte Afrika zoals je het alleen op tv ooit gezien hebt! Zo mooi, dat we er beide stil van worden.

De fietsenstalling

Op weg over “hoofdwegen”

Geitjes..

We rijden verder over “gewone” wegen die we de komende week nog vaker zullen zien. Wat ze hier zien als “wegen” zijn niet meer dan 1 tot 2 meter brede paden waar echt geen auto overheen past. Al snel komen we in een groter dorpje. De mensen lachen en we zwaaien. Het lijkt wel of zo nog nooit een blanke op een fiets gezien hebben. Ongemakkelijk als we ons voelen proberen we snel door te rijden. Het valt niet mee de GPS track te volgen door een dorp waar het moeilijk is überhaupt een pad te zien, er zit dus niks anders op, om min of meer willekeurig tussen de hutjes door te rijden. Er liggen pepertjes op de grond te drogen, we rijden er keurig omheen. Eveneens staan er vaak potten en rennen er kippen en geiten rond. Kinderen rennen rond, schreeuwen iets en zwaaien allemaal. We zwaaien aardig terug en groeten iedereen met een vriendelijk “bonjour”. De hitte is toch wel erg voelbaar, we drinken veel en na zo’n 15km beginnen we het toch al aardig te voelen. Het laatste stuk moeten we weer erg zoeken naar de trail

die ergens door het struikgewas moet lopen. Turend op de gps proberen we het "lijntje" op te pikken. Gelukkig lopen er vele paadjes door het struikgewas. Al snel zitten we weer op de juiste route. Een collega biker volgt ons, want hij was ook de weg kwijt geraakt. We zijn blij als we over de finish komen van deze korte maar hete tocht. Vanwege de hitte gaan we toch maar even het groenige zwembad in waar anderen ook al ingesprongen zijn. Bij het zwembad is ook een douche die stukken beter is dan de douche op de hotelkamers. Warm water kennen ze hier niet, want dat is ook totaal niet nodig, koud water is hier veel fijner! Bij de bar bestel ik een wijntje voor Marije en een biertje voor mezelf. Wijn kennen ze hier blijkbaar helemaal niet, dus ik neem maar 2 biertjes mee. Geheel tegen mijn

Marije aan het bier, wie had dat kunnen denken!

Een van de vele ondersteunings-auto's bij de pauzeplek

verwachting in maakt het Marije niks uit en drinkt ze nu bier! Veel blijven drinken is het devies van de organisatie, dat volgen we natuurlijk trouw op. Tegen de middag heb ik al zeker 5 liter (vooral water ;-) achter de kiezen en het kostte niet eens moeite. We kletsen wat met andere deelnemers. we horen van Danny ("Buurman") dat Patrick (de andere buurman) al na 3 kilometer is gevallen, waarna hij zijn bidons kwijt was. Na nog eens een paar kilometer is Patrick uitgedroogd in coma gevallen en is opgehaald door de dokter die hem aan een infuus heeft gelegd...Geen goede start voor Patrick (ook wel Patje genoemd). Morgen mag hij wel rijden, maar niet verder dan de 1e pauzeplek.

Overal kinderen...veel kinderen!

Na (te) lang wachten is er 's avonds bij het zwembad een bbq met live muziek en de vanaf nu dagelijkse briefing. Morgen staat ons weer heel wat te wachten. Al vroeg (22.00u) liggen we weer in ons tentje. Het is zeer broeierig, een deken hebben we echt niet nodig. We glijden van het zweten zowat ons tentje uit, maar toch proberen we wat te slapen.

Zaterdag 1 november - Rondje Bethania

Om 6.00u is het licht en begint de zon al snel te branden. Onmogelijk om dan nog in je tentje te blijven liggen. Al snel staat dan ook al iedereen zich aan te kleden en klaar te maken voor de tocht van vandaag. Vanaf 6.00u is het ontbijt. Daarna de bidons en camelback vullen bij de watertruck. Om 7.00u mogen we vertrekken voor onze eerste 95 kilometers. Een grote ronde met 2 rivier oversteekjes tot heuphoogte (aldus de organisatie). Er zit ook nog een loopstukje in met wat water. Maar ook mooie single trails door velden en bossen. Voor pauzeplek 2 is er een afkorting om het loopstuk door het water te omzeilen. Vanwege onze tandem lijkt ons dat wel een goed idee! Iedereen staat te popelen om te starten. Over mooie paden zonder al te veel hoogteverschil komen we na zo'n 25km aan bij de eerste rivieroversteek. We staan erbij en keken ernaar... dit is echt wel een serieuze rivier met flinke stroming. Een enkeling is al bezig aan de oversteek en dat ziet er niet echt bemoedigend uit. Wat heuphoogte had moeten zijn, blijkt al gauw voor velen schouderhoogte te zijn. Op de oever wordt het al snel erg druk. Teruggaan is geen optie en nat worden we toch. Ik spring dan ook al snel het water in om anderen te helpen om de overkant te halen. Ons idee is om eerst maar de tassen naar de overkant te

Proberen de tassen droog te houden!

Daar gaan de waterfietsen!

brengen en daarna terug te gaan voor de tandem. Ik weet nog niet hoe ik dat voor elkaar moet gaan krijgen om dat ding aan de overkant te krijgen. Het is belangrijk de tas droog te houden (vanwege de iPhones erin). Uiterst voorzichtig loop ik stapje voor stapje door de sterke stroming en probeer mij uit alle macht staande te houden. De bodem bestaat uit zand en gaat halverwege over in rots. Enkele meters van de overkant is het erg diep. Een lokale staat daar gelukkig in het water om te helpen. Met de tassen boven mijn hoofd weet ik heelhuids met hulp van anderen de oever te bereiken. Ik zet de tassen neer en spring terug het water in. Ik weet dat ik dit nooit alleen ga redden en heb zeker hulp nodig van 3 tot 4 anderen om de tandem over te brengen. Het lukt haast niemand om zijn eigen fiets

naar de overkant te brengen. Als makke schapen staan vele deelnemers nog steeds op de oever te kijken naar wat zich afspeelt in het water. We moeten hier echt samenwerken. Het idee is geboren om een “ketting” te vormen, zodat we tassen en fietsen doorgeven naar de andere kant. Helaas duurt het erg lang voordat er genoeg mannen in het water staan om dit idee vorm te geven. Slechts een tiental mensen offert zich op. Enkele eigenwijze gasten proberen toch in hun eentje de oversteek te wagen en brengen zo anderen in gevaar als ze worden gegrepen door de stroming. Na een twintigtal fietsen en tassen overgezet te hebben vind ik het tijd worden voor de tandem. Ik roep dan ook naar Marije deze door te gaan geven. Met vereende krachten bereiken beide tandems de overkant. Na een uur gestreden te hebben tegen het water en vele andere geholpen te hebben vind ik het welletjes. Marije komt ook ergens langsrijden. Bij het uitklimmen van het water moet men oppassen. Onder water steekt een scherpe rots uit, waar vrijwel iedereen zijn schenen aan stoot. Bij mezelf valt het mee, maar Marije haalt serieus haar scheenbeen open. Een verband erom om het te beschermen tegen bacteriën die hier vast goed gedijen. Het smalle pad loopt langzaam omhoog en vervolgens verder over bredere paden. Het is hier vooral akkerland met veel maïs en iets wat op aardappelen lijkt. Na 30km bereiken we de

Materiaal en mens helemaal kapot!

Eindelijk bijtanken

eerste pauzeplek. Hier kun je koekjes krijgen, grote stukken ananas (heerlijk!) en uiteraard sportdrank (1 bidon per persoon). Af en toe komen we door dorpjes waar de mensen opvallend blij naar ons zwaaien, we zwaaien uiteraard terug! Ook zien we bordjes waarop staat “ouders laat je kinderen vaccineren”. Echt iets voor Marije. We stoppen even voor een foto. Meteen zijn we omringd door nieuwsgierige kinderen en volwassenen. Ongemakkelijk als we ons voelen zijn we al snel weer op weg. We halen het andere tandem stel in. Dan door een kleine plas en een stukje bergop. Ik schakel terug en krak!!! Dat is geen goed geluid, blijkt de derailleurpad gebroken! Al zeer vermoeid stappen we af. Ik heb geen fut meer om er iets aan te doen en wel eerst rusten. Ik zak dan ook neer om even tegen het hoge gras te leunen om ook wat van schaduw te hebben. Marije heeft me hier zo’n 10minuten met rust gelaten waarna ik weer aanspreekbaar was. Er komen andere deelnemers langs en ook de motor met fotograaf die snel wat foto’s van ons schiet. Het andere tandemstel stopt voor ons. Gelukkig willen ze helpen. Johan, de stuurman van de tandem zet mijn derailleur weer vast met het reserve padje dat ik gelukkig bij me had!

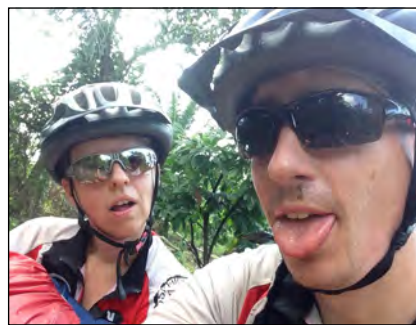
Na een paar energierepen en een liter sportdrank wordt het tijd om verder te gaan. Ik raap me bij elkaar en we rijden weg. Uitkijkend naar de afkorting komen we aan bij de 2e pauzeplek. Blijkt dat we de afkorting al lang geleden gemist hebben! Vanaf hier is het nog 25km terug naar het bivak. Afkorten of terugrijden is niet zinvol, kortste weg is gewoon de route volgen. De pauzeplek staat aan de oever van de 2e rivieroversteek. Deze lijkt een stuk eenvoudiger. Weliswaar iets langer, maar wel met nauwelijks stromend water. Om af te koelen neem ik vast een kijkje in het water. Locals wijzen me waar ik het beste kan lopen. Langs de brug en een paar bomen (de brug is zo vervallen dat die niet meer in gebruik is) daar is het ondiep (1.30m). Voor Marije nog altijd erg diep trouwens. Eerst brengen we de tassen naar het einde van de brug, Marije zwemt terug en dolt onderweg even met een paar kinderen die aan het spelen zijn in het water. Samen pakken we de tandem en beginnen te lopen. Proberend om de tandem niet in het water te laten zakken, dat is slecht voor de lagers. Dat blijkt nog niet zo eenvoudig, zeker omdat Marije al moeite genoeg heeft om zichzelf boven water te houden. Onze tandem verdwijnt dan ook regelmatig onder water. Aangekomen bij het einde van de brug zien we dat het einde nog

Heel veel water!

Die is kapot!

En nog kapotter!

niet in zicht is. De rivieroversteek gaat over in een soort sloot met zware klei op de bodem. Tot ons middel zakken we weg in de modder, proberen op de kantjes te lopen

heeft geen zin, want je zakt bij elke stap terug naar het midden van de greppel. Vloekend bereiken we een 2e brug, waar 2 lokale jongens staan te helpen met het overtillen van fietsen. Hartstikke vermoeid al, interesseert het me niks meer wie mijn tandem draagt. Ik geef ze onze tandem en help om over de glibberige bamboe brug over te steken. Aan het einde van de brug gaat het alweer verder door een soort van sloot met klei waar mijn

Johan en Tine, het andere tandem koppel

schoenen zich behoorlijk in vastzuigen. Met tandem en al probeer ik de gang erin te houden, want hier wil ik niet gaat zitten rusten. Al snel zie ik niemand meer. Na elke bocht hoop ik het einde te zien, maar niets is minder waar. Er volgen bredere stukken water waar je amper doorheen kunt waden, omdat je geen goede bodem onder je voelt. Gek genoeg komt er soms een fitte local langs met haar afwas in teil op het hoofd. Dan een stukje bosachtig gebied waar een politieagent op een stronk zit. Wanhopig vraag ik in mijn beste frans hoe ver het nog is. Nog niet voorbij (of zoiets) kan ik opmaken uit zijn antwoord. Het blijkt nog eens 100m te zijn en dat is best ver onder zulke omstandigheden. Dan zie ik een brommertje staan! Dat moet wel het einde zijn, want die komt er anders nooit doorheen! En ja hoor, meer dood dan levend bereik ik het einde en wacht daar op Marije die behoorlijk achterop geraakt is. De laatste 20km zijn ingegaan, deze zijn lood en loodzwaar. Ik voel me steeds leger raken, ook al probeer ik energierepen te eten en veel te drinken. Het helpt gewoon niet meer. Om de paar kilometer wil ik even pauzeren en gewoon even zitten of liggen op de grond. Andere deelnemers passeren en vragen of alles goed is. Ja, alleen wat energie nodig! Met veel overredingskracht van Marije bereiken we eindelijk de finish. Ik voel me echt slecht, zoals ik me nog nooit gevoeld heb, ook niet tijdens een Transalp of andere tocht. Marije zakt neer met tranen in de ogen en dwingt mij om eerst de recup-drank te drinken en van de pastabar te eten. Na een douche ga ik liggen op mijn matje in het gras voor de tent. Ik hoor de geluiden om me heen wel maar heb niet meer de kracht mijn ogen te openen. Tegen etenstijd ga ik mee naar het terras, maar al snel moet ik weg, want liggend voel ik me veel beter. Hierna ben ik helaas een stuk kwijt, maar volgens Marije ben ik in slaap gevallen en heeft ze me wakker gemaakt met de door haar ingeschakelde arts die vaststelde dat ik een zonnesteek had. Eten krijg ik nauwelijks naar binnen. Na een paar porties ORS en heel veel water voel ik me nog steeds niet beter. 's Nachts krijg ik ook al niet veel slaap, want ik moet wel 5x naar het toilet vanwege de grote hoeveelheden water die ik gedronken heb. We wachten af hoe ik me zou voelen de dag erna, maar ik voel zelf al dat fietsen er wellicht niet in gaat zitten.

Heerlijk zo'n massage!

Marije en boquito op de tandem

Bethania

Zondag 2 november - van Bethania naar Golden Eye

Na de zeer onrustige nacht, voel ik me 's ochtends nog steeds als een natte vaatdoek. Ook mijn darmen zijn een beetje van slag. Het ontbijt gaat er moeizaam in. Na even zoeken

vind ik de arts en vertel hem dat ik vandaag niet in staat ben te fietsen. Hij regelt gelukkig verder ons vervoer. Er komt een taxi en onze tandem kan in de vrachtwagen. Ik wil de organisatie graag helpen met inladen van alle spullen maar heb dat wijselijk niet gedaan. Ik ben op een stoel gaan zitten en heb het hele tafereel incl. het sjouwen door Marije eens goed bekeken. Davies was om vandaag niks te doen, alleen maar rusten, veel drinken (alweer die vieze ORS) en proberen te eten. Na een paar uur zitten alle tenten, stoelen, tafels, complete keukens (incl kaassnij-machine), bar-inrichting incl de bar zelf weer in de vrachtauto's. Onze taxi is inmiddels ook gearriveerd. Van buiten ziet de auto er nog redelijk uit, maar van binnen is het anders. De banden zijn in ieder geval voor op een racebaan: slicks, niet echt geschikt voor deze omgeving lijkt me. Gert komt ons vertellen dat hij een prijs heeft afgesproken: 20.000CFA (30 euro) voor een rit van 2 uur naar Golden Eye. Ook zei hij dat de chauffeur hem moest volgen, want zowel wij als de chauffeur hadden geen idee waar Golden Eye precies ligt. We stappen in en beginnen te rijden. Gert rijdt langs een rijdende truck, die net voor ons stopt en zo de weg verspert. We hebben Bethania nog niet verlaten of staan al vast. Gert is helaas al gevlogen. Na een half uurtje is de truck eindelijk geladen en kan de rest ook gaan rijden. Opeens begint de chauffeur over water en een carburateur oid, we verstaan er niet veel van en roepen iemand erbij. Blijkt dus dat de chauffeur benzine nodig heeft. Dat hebben ze verderop in het dorp. Is goed, wacht maar in het dorp op de rest, daar komen de jeeps straks ook langs. Zo gezegd rijden

De taxi is gearriveerd!

Tanken met een fles?

Volgen die vrachtwagen!

we weg, de chauffeur stopt bij een kraampje langs de weg. Wij hadden zulke kraampjes gisteren ook al eens gezien en dachten dat het een barretje was waar je wat kon drinken... blijken dit soort barretjes dus tank-stations te zijn! Er staan namelijk allemaal flesjes (ook bierflesjes) gevuld met benzine! Ik wil uitstappen, maar de hendel van de deur ontbreekt. Ik moet de deur via de buitenkant openen. Snel de camera in de aanslag, want dit moet vastgelegd worden. Iemand pakt een grote trechter en giet een paar flesjes leeg in de tank. Volgens mij was het 4 a 5 liter wat er de tank in ging. Aangezien het een rit is van 2 uur lijkt me dat wat weinig. Ik kijk op de benzinemeter, maar voor of na tanken staat deze nog steeds gewoon op "leeg". Al snel komen de 2 jeeps aangereden, de chauffeur er achteraan. We kijken onze ogen uit naar alle taferelen langs de weg. Overal zijn mensen in de weer met het versjouwen van zaken op hun hoofd of op brommertjes die vaak gevaarlijk dicht in de buurt van de taxi komen. Wij rijden dan ook een stuk (90 a 100 km/u) sneller als zij, maar veel geclaxonneer zou veiligheid moeten brengen. Dan komen we in een stadje: Kpalimé. Waar de jeeps plots stoppen. Ze komen langszij en vertellen dat ze tomaten

moeten gaan kopen voor het avondeten. Wij moeten maar even wachten langs de hoofdweg. We stappen even uit. De chauffeur gaat meteen staan plassen in de goot. Het is best druk met mensen om ons heen en vraag me af of dit normaal is hier. Niemand lijkt er van op te kijken en aangezien ik zelf ook wel behoorlijk moet plassen... Ik aarzel maar niet en sta ook in de goot te plassen. Marije staat erbij en kijkt ernaar. Dan rijden de trucks langs, we zeggen tegen de chauffeur dat hij die ook mag volgen. We rijden verder achter de trucks aan. Een stukje buiten het stadje beginnen de bergen, een enorm mooie omgeving. We zien een stoet voorbij rijden, het lijkt wel een feestje van een winnend voetbal elftal. De chauffeur vertelt ons dat het een begrafenis is. Dan komt er een tolhuisje, maar er zit niemand. We kunnen dus zo doorrijden. Er volgt een zeer mooi stukje 4-baans asfaltweg. Nou dat schiet lekker op zo! Maar helaas is de pret van korte duur. Na 2 kilometer gaat de weg over in een onverharde weg met zeer veel diepe gaten. De trucks kunnen hier maar stapvoets rijden. Onze chauffeur is duidelijk ongeduldig en wil de trucks gaan inhalen. Dat heeft geen zin, want dan weten we toch niet meer waar we naar toe moeten! Het kost ons moeite de chauffeur te kalmeren. Dan komen de 2 jeeps weer langs, zij halen de trucks in. De chauffeur is opgelucht en geeft ook meteen weer plankgas om de trucks langs te gaan. Op kamikaze wijze scheren we langs de trucks die slingerend over de weg rijden. De weg is zo slecht dat ik me afvraag of deze taxi wel heel gaat blijven. Er kan elk moment wel een as breken, een band klappen of het hele motorblok valt er uit. Regelmatig zijn de klappen zo hard dat het overduidelijk is dat de

Even plassen...

De 10km lange bergweg naar Golden Eye

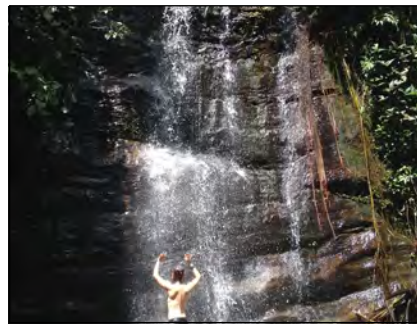
schokdempers er of niet meer inzitten of compleet gaar zijn. We slingeren van rechts naar links, gaten ontwijkend en tegemoet komend verkeer ontwijkend. Met groot licht en getoeter wordt iedereen op de hoogte gebracht van onze komst. De jeeps zijn gemaakt voor dit soort wegen en stuiven dan ook in een stofwolk snel van ons vandaan. De chauffeur probeert nog wel even te volgen, maar dat is echt onmogelijk in deze taxi. Als de taxi het alsnog begeeft weet ik dat de trucks ons in ieder geval nog moeten passeren, zodat we daar wellicht nog mee kunnen rijden. Na een klein uur flink gehobbel en de weg gevolgd te hebben in de hoop dat bij een afslag wel een jeep zal staan, zie ik opeens een bordje staan "Golden Eye" linksaf. De chauffeur stopt, wij stappen ook uit. Aan een paar lokale mensen gaat de chauffeur de weg vragen, want de weg waar we in moeten ziet er

niet echt geschikt uit voor een normale auto. Het blijkt nog 10km bergop te gaan over deze weg en dan moeten we bij Golden Eye aankomen. De chauffeur is niet blij, toch beginnen we aan het weggetje. Af en toe rijdt hij heel hard over deze onverharde bergweg, maar in de bochten weer veel te langzaam. Daardoor vallen we zowat stil. Met moeite komt de taxi weer met slippende banden in beweging. Twee keer missen we zelfs bijna een bocht. De chauffeur heeft duidelijk geen ervaring met het rijden van hellingen. In de verte zien we een gebouw staan hoog boven op de berg. Dat zal het zijn, Het gebouw hangt zowat over een randje van een steile wand, wat een uitzicht moet het daar zijn!

In een haarspeldbocht stoppen we opeens, de chauffeur stapt uit en loopt weg. Marije en ik kijken elkaar aan. Wat is er aan de hand!? Is de auto soms kapot? We stappen ook uit, de bandjes zien er nog heel uit, de chauffeur zit om de bocht op een steen. Dan bekijkt hij de steen, draait deze om, pakt hem vervolgens op en gooit deze in de achterbak. Dit zelfde doet hij met nog een paar stenen. Als grap wijs ik nog een paar grote stenen aan om mee te nemen. Hij bekijkt ze maar knikt van nee. In de verte onder ons hoor ik de trucks ook beginnen aan de klim. Aangezien we vlak na een bocht staan, en deze trucks waarschijnlijk wel met vaart door deze bochten omhoog zullen rijden, wil ik hier zo snel

Het lijkt nog niet af!

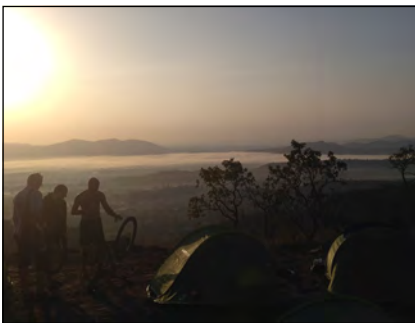
Lekker douchen

Een krokodil in de jungle!?

mogelijk weg! We stappen in en rijden moeizaam verder. Hortend en stotend over stenen vraag ik me echt af wanneer de eerste band eraan gaat. Net voordat we er zijn, nog een paar honderd meter te gaan, stoppen we opeens weer. De chauffeur zit te prutsen aan de motorkap kijkt naar de banden en vloekt iets. Ik stap ook maar weer uit, de bandjes lijken nog steeds heel. Als ik vervolgens ook onder de motorkap wil kijken klapt hij deze snel dicht en begint te praten over geld en slechte wegen waar hij niks van af zou weten. Hij wil dus meer geld hebben voor deze rit. Hem was niet verteld dat het zo'n slechte weg was. We verwijzen hem door naar "de chef" waar hij de afspraak mee gemaakt heeft. Wij blijven volhouden dat we maar 20.000CFA (=30 euro, een zeer hoog bedrag daar!) gaan betalen. De rest moet hij maar bij "de Chef" gaan halen. Dan stappen we weer in en rijden de laatste meters naar de top. Daar staan de jeeps gelukkig ook al. Ik betaal de afgesproken 20.000CFA en we voegen ons bij de rest van het team. De taxichauffeur blijft ook hangen, maar Gert (de Chef) is er nog niet. We vertellen hem dat deze ergens vanmiddag pas komt. Na een kwartiertje taait de chauffeur alsnog af.

Iemand van de organisatie vertelt ons dat er een waterval is, 10 minuten lopen hier vandaan. Dat lijkt ons wel leuk. We zetten ons tentje op, zoeken onze tassen en gaan op weg. Ergens bij een hutje linksaf een paadje bergaf 10 minuten volgen is ons vertelt. We beginnen aan de afdaling en staan 5 minuten later bij een hutje waar een man en vrouw zit. In mijn beste Frans vraag ik waar de waterval is. De man weet meteen wat ik bedoel. Hij loopt met ons mee om het pad te wijzen. Het pad is overigens nauwelijks te zien. Na een paar minuten horen we de waterval en staan er voor. Wat een paradijsje! We zijn omringd door palmbomen, bananenbomen, veel schaduw en een zonnetje dat op de waterval schijnt. Een prachtig plaatje. We hebben niks bij ons, het is zo stil hier dat we gerust even poedelnaakt een bad kunnen nemen onder de waterval. Als ik vervolgens op een steen naast de waterval wil gaan zitten om mijn schoenen weer aan te doen, schiet ik plots weg. Naast mij steken wel erg vreemde pootjes van onder de steen vandaan. Ik kijk nog eens goed en zie een spin onder de steen zitten, zo groot als mijn hele hand! Gelukkig blijft het beest rustig zitten, ik doe mijn schoenen wel even staande aan. De terugweg is

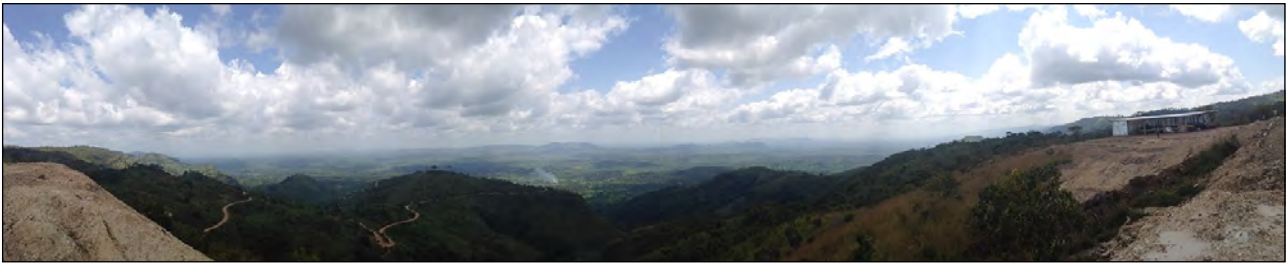
Zonsopkomst vanaf Golden Eye!

Onderweg naar de douches en toiletten...

gelukkig eenvoudiger. In de buurt van het hutje heeft een kunstenaar de grote uitstekende wortels van een boom veranderd in kunstwerken: een krokodil met een vis in zijn bek en een varaan. Erg leuk houtsnijwerk! Bij terugkomst in het kamp zijn al een paar deelnemers aanwezig. Ook zij hebben vandaag niet helemaal gefietst en zijn bij het eerste controlepunt gestopt om ook per taxi naar het bivak te komen. Het gebouw dat we van verre zagen, blijkt een bouwput te zijn. De muren en een klein stukje dak zijn wel al af, maar daarmee heb ik ook alles gezegd. Het is een betonnen karkas waar nog heel wat aan moet gebeuren. Het uitzicht hiervandaan is echter geweldig. We zitten op 850hm en kijken uit over de vlaktes en lagere bergen onder ons. Na een paar uurtjes druppelen de eerste deelnemers binnen. Ik begin me alweer sterker te voelen. Mijn eetlust komt zelfs terug. Ik haal dan ook een paar keer pasta. Morgen gaan we weer, dat voel ik wel.

Met "Buurman Patje" is het vandaag ook (weer) niet helemaal goed gegaan. Hij is overigens zijn normale kleren en camelback thuis vergeten mee te nemen... Ook rijdt hij nu zonder zonnebril omdat die gesneuveld is. Patje is vandaag weer bij de 1e pauzeplek moeten afstappen en heeft de reis met nog een paar anderen in een taxi afgelegd. Zijn collage Danny "D'n oude Krijger" volgens eigen zeggen, is wel aangekomen.

Met het avondeten wordt gewacht tot alle deelnemers binnen zijn... Het is inmiddels al donker geworden. Toch moeten er nog een 8-tal personen binnenkomen. De organisatie zet auto's in om ze te gaan zoeken en extra bij te lichten op de zeer donkere wegen naar het kamp. Dan blijkt dat er 1 vrouwelijke deelnemster fout gereden is. Zij dwaalt dus ergens in het duister rond in het bergachtige gebied. We moeten er niet aan denken! Een uur na zonsondergang komen de laatste deelnemers doodmoe aan bij de finish, toegejuicht door de andere 120 deelnemers. Bij de laatste zit o.a. een familie, dochter van 23 en pa en ma, die nog nooit gemountainbiket hebben. Huilend komt de dochter over de finish. Vragend kijken Marije en ik elkaar aan. Wat waren ze denkende toen ze zich inschreven voor dit evenement!? Toch ook wel respect dat ze toch doorgaan...

Maandag 3 november - Lus Golden Eye over Dzobegan

Gistermiddag voelde ik me alweer sterker worden. Die middag had ik zelfs alweer honger. Die avond heb ik ook flink pasta gegeten en dus al mijn reserves flink aangevuld. Ik voel me sterk en wil dan ook vandaag weer gaan fietsen, geen haar op mijn hoofd dat denkt aan nog een rustdag! Wel een lesje geleerd, we gaan vandaag zeer rustig rijden, ver onder ons maximum. Zo gezegd starten we om 9.00u aan de tocht die een lus is door de bergen om ons heen. De rit is niet al te lang (60 km) en zou vooral aan het begin moeilijk zijn, op het einde één hele lange klim waarin zowat alle hoogtemeters zitten. (1200hm). Het begin slingert over een single track langs de hoofd (shötter) weg. We nemen wijselijk met onze tandem toch de hoofdweg. Echter wanneer er een downhill komt, kan ik het niet

Asfalt productie in een dorpje

Koeien hebben voorrang

Rustpauze na lang bergop!

weerstaan toch met de tandem de single trail in te gaan. Een leuk (voor ons) goed rijdbare single trail volgt. Na een kilometer staan we weer op de hoofdtrack en vervolgen onze weg samen met vele andere bikers. Rijden zij zo langzaam of wij zo snel? Voor mijn doen

rijden we zeer rustig, maar toch halen we veel deelnemers in. Het navigeren gaat ons goed af. Het is wel opletten, maar het is haast onmogelijk om ver fout te rijden (mits je regelmatig op je gps kijkt natuurlijk). We slaan linksaf een single trail in. Heerlijk, ook op een tandem hoor! Het gaat harder en harder bergaf, totdat we in de ankers moeten, want er komt een kudde koeien omhoog gelopen. We stoppen even om te genieten van het tafereel. Gelukkig hoeven de koeien niet over ons pad. De single trails gaan af en toe over in bredere trails. In een dorp staat een vrachtwagen. Deze wordt gevuld met asfalt dat men in grote bakken op een vuurtje staat te stoken. Allemaal handwerk hier. We maken snel een foto. Het terrein glooit, veel leuke single trails. Bergop dwars over een akker van een boer. Dan komen we uit bij een slijk onderkomen. Mooi gazon en je kunt er zelfs wat drinken. Zo mooi dat het gewoon niet past in de omgeving! Enkele deelnemers genieten al van een Cola. Wetende dat de pauzeplek na een paar km volgt rijden we door. Het gaat zeer steil bergaf over een single trail. Marije stapt af, zodat ik de tandem veilig naar beneden kan rijden. Beneden zie ik een stuwdam. Vele andere deelnemers lopen, maar ik rij op de tandem. Laatste stukje zijn trappen, die loop ik toch maar even. Jammer! Net te laat gezien dat de fotograaf onderaan de trap staat te filmen...had ik moeten rijden.

Uit de briefing van gisteravond kwam al naar voren dat er een stukje moest zijn waar de trail "weg" was, gewoon volgen was het devies. We volgen een mooie single trail bergop als we plots niet meer op de track zitten. We moesten ergens rechtdoor! Dat is dus het stukje... we sjravelen een stukje door het struikgewas en pikken al snel de trail weer op. Na een paar honderd meter komen we bij de pauzeplek. Genietend van de ananassen, koekjes en sportdrank tanken we snel bij. Marije laat nog even haar scheenbeen opnieuw verbinden, want een pleister blijkt niet te houden door het zweet en de vele struiken die onze benen geselen.

Hoge termieten heuvelds, die zag je veel

Een stuwdammetje

Dans / muziek groep in Golden Eye

Vanaf de pauzeplek gaat het verder omlaag. Via een soort van schötter weg met af en toe nog zichtbare stukjes asfalt razen we op onze tandem omlaag. Behendig stuur ik zo veel mogelijk langs de gaten. In de bochten ben ik erg blij met mijn Hope Pro remmetjes die behoorlijk warm lopen, maar daar kunnen ze wel tegen weet ik. We razen diverse deelnemers voorbij. Onder aangekomen rijden we door het dorp Dzobegan, waarna een weg volgt die even omhoog en vervolgens weer omlaag gaat. Geen stukje is er "plat". Rustig blijven rijden hadden we afgesproken. Het is weer loeiheet. Ik voel me gelukkig nog steeds uitstekend en wil dat ook zo houden. Dan begint dé klim over een schötter weg. Uiterst rustig beginnen we aan de klim. Na een half uurtje nog maar eens bijtanken

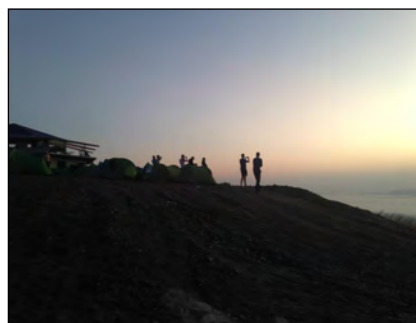
en genieten van een heerlijk blikje warme cola. Een bocht verder blijkt de fotograaf te staan die met zijn motor ons eens goed fotografeert en filmt. Na een uurtje klimmen pakken we weer pauze samen met een aantal andere deelnemers. Er is onenigheid over het te rijden aantal hoogtemeters. Iemand zegt dat we er zijn, maar aangezien we pas op 700hm zitten kan dat nooit kloppen weet ik. Als we verder gaan en het dorpje weer uitrijden gaat de klim gewoon verder. We rijden inmiddels best goed, er zitten niet veel mensen voor ons op het parcours. Ook al rijden we voor ons doen nog steeds heel rustig. We rijden langs een sjeik huis waar standbeelden van leeuwen voor het hek staan, ik zeg: daar wonen vast nederlanders (Later weet ik beter: de leeuw is ook het symbool van Togo). Wetende dat de laatste 5km terug naar het kamp bergaf is, tellen we de kilometers af. We voelen ons wel nog heel goed, maar zijn toch ook weer blij als we die middag het kamp weer bereiken. Goed gereden en niet uitgeput, want morgen is weer een lange dag! 's Avonds komt een lokale zang/dans groep een show geven. Heel erg leuk. Een viertal vrouwen dansen, schudden met de billen kunnen ze goed. Voor enkele mannen die vooraan zitten een hele show.

Dinsdag 4 november - Golden Eye - Notsé

5.30u! Het begint licht te worden. Omdat ik toch al wakker ben en velen met mij, ga ik alvast naar buiten om even van het prachtige uitzicht te genieten. Onder ons, zo'n 800hm lager hangt mist. We kijken uit over een prachtig landschap, ook de richting waar we vandaag heen fietsen. In de verte een bergruggetje wat onze enige klim van vandaag gaat zijn. Daarvoor en daarna een vlakte. Ik weet niet precies hoe ver je kunt kijken, maar volgens mij toch bijna tot in Benin. Achter ons zijn bergen met enkele kilometers verderop de grens met Ghana. Op mijn mobieltje kreeg ik al een smsje (Welkom in Ghana...). Vandaag wil de organisatie een massa-start. Is leuk voor op de videobeelden. De eerste 10km gaan over de schötterweg waar wij met de taxi eergisteren omhoog zijn gereden. We

Pauzeplek met veel bekijks

Zonsopkomst! Geweldig mooi!

Eurotekens op kerken?

weten dus een beetje wat ons te wachten staat. Met een drone worden er videobeelden gemaakt van de start. Met de tandem zijn we duidelijk in het voordeel. We razen de berg af, halen veel deelnemers in, zonder veel risico te nemen. Het laatste waar ik zin in heb is een band stuk te rijden. Onder aangekomen halen we weer een groep in. We zitten nu haast als eerste op de trail. Vanaf nu wordt het vooral vlak met nog een bergje van zo'n

200hm. Ondanks dat is het toch nog 95km, reden om toch "te sparen". We rijden eerst nog wat single trail door een bosje om vervolgens uit te komen op een rode zandweg. Deze gaat af en toe vals plat omhoog. Zeer gevaarlijk om hier hard te gaan rijden, je kunt je zo opblazen. Geleerd van andere etappes, rijden we rustig. We worden dan ook her en der ingehaald door groepjes die met een tour-de-france tempo en treintjes-rijden langskomen. Een oudere man komt ons zelfs luid hijgend langs. Jemig, waarom zou je zo diep moeten gaan om snel te willen rijden!? We vragen het ons af...(dezelfde meneer zou dit vaker doen, maar telkens halen we hem toch weer in). Dan volgt een heel lang saai stuk, alsmaar rechtdoor zo ver als je kijken kunt! In de briefing van gisteravond is gemeld dat er een stuk afgeweken zou worden van de route zoals die op onze GPS staat. Er zou een nieuw mooi stukje zijn over een berg. Om het nog leuker te maken, in dit nieuwe stukje staat ook de pauzeplek! Als we dus de weg kwijtraken en toch de track volgen missen we deze pauzeplek. Spannend! Daar zie ik al een 2CV van de organisatie staan, we moeten hier linksaf. Weg van ons vertrouwde lijntje op de GPS. Het pad wordt smaller en moeilijker. We blijven het pad braaf kilometers lang volgen. Gelukkig zien we nog meer deelnemers dus we zullen wel goed zitten. Dan zie ik dat we richting een berg rijden, we zouden ergens over een berg heen moeten. Ze zien er niet heel hoog uit (200hm) dus dat gaat wel

Kijkje in een schooltje

Even stoppen in een dorpje

meevallen denk ik. Het pad kronkelt echter verder, om de bergen heen. Toch stijgt het pad lichtjes. Dan bereiken we de verdiende pauzeplek waar we zoals inmiddels gebruikelijk gade worden geslagen door de lokale bevolking. Het andere tandem-stel is inmiddels ook bij de pauzeplek. Gezamenlijk rijden we verder. Hier begint een klim uit de categorie "Zuid-Limburg", voor ons peanuts dus. Het pad gaat over in een single trail, de afdaling wordt ingezet! De tandem voor ons heeft het moeilijk, ze gaan voor ons aan de kant. Behendig laat ik de tandem gecontroleerd stuiteren over de vele losse stenen en rotsen. Dit is het echte afdalingswerk! We genieten met volle teugen, gelukkig geen lastige bikers op het smalle pad voor ons. We kunnen daardoor helemaal tot onderaan rijden. We blijken een van de weinigen te zijn die dit pad überhaupt (heelhuids) afgereden zijn. Samen met de andere tandem rijden we verder.

We komen langs een school, tijd om eens kennis te gaan maken. We draaien het schoolterrein op met beide tandems. Meteen komt de directeur naar buiten. We mogen gerust even een kijkje nemen in de klas. We steken onze hoofden door de deur naar

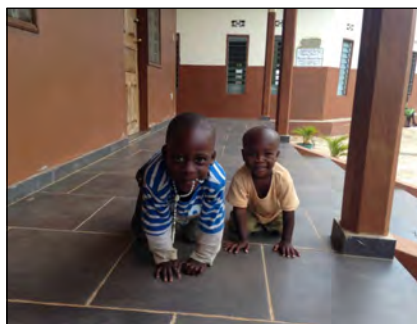
binnen en zien een 40tal kindjes van een jaar of 6 keurig netjes in de houten schoolbanken zitten (zoals dat hier rond 1900 ook uitzag!). Op het bord staat de letter "O", die zijn ze nu aan het leren. Op de muur aan de andere kant hangt ook een krijtbord. Daar staan keurig netjes rekensommetjes op genoteerd. De directeur staat erop dat de dames ook de andere klassen even bezichtigen. Johan en ik blijven buiten op de tandem passen. Zodra de directeur zijn klas verlaat stormen de kinderen naar buiten, ze verdringen zich rond de tandem. Op de hoofdweg komt net de fotograaf langsgereden. Ook hij ziet het tafereel en komt naar de school. Meteen begint hij videobeelden te maken die de kinderen zelf kunnen zien. Ze zijn razend enthousiast. Binnen 10 seconden heeft de fotograaf het voor elkaar dat alle kinderen in één groot koor zingen: "Mama se, Mama sa, Mama sakamumba". Geweldig om te zien, maar inmiddels staan er zowat 300 kinderen buiten te zingen, de hele school op stelten! Ben benieuwd hoe de directeur ze weer in het gareel krijgt. Marije komt terug met een briefje: het adres van de school, zodat we wat materialen kunnen opsturen als we thuis zijn.

We zwaaien en maken ons uit de voeten. Een paar kilometer verder komen we door een dorpje, waar ik met opzet niet de hoofdroute volg, maar kris-kras tussen de hutjes doorstuur. Zo zie je tenminste het echte leven in zo'n dorp. Kippen met kuikentjes schieten voor ons weg. Kleine geitjes rennen overal rond, ook een enkele hond laat zich zien. Onder een dakje met een vuurtje zitten 3 vrouwen iets te bakken. We stoppen om te achterhalen wat ze doen. De een schraapt een soort wortel, de ander kookt de prut tot een soort wit meel. Een derde maakt van het meel ballen, die ze verpakt in groene bladeren. Ze maken eten voor het hele dorp dat uit zo'n 500 mensen bestaat. Als we opmaken uit het gesprek dat de ene vrouw tegen de andere zegt: "ze vraagt wel veel, ik wil eigenlijk alleen maar geld", wordt het tijd om te vertrekken. Op dat moment is blijkbaar ook de school uit. 300 kinderen komen aangerend. Al gauw staan ze om ons heen. We maken nog wat foto's. We voelen ons toch wel ongemakkelijk zo. Tijd om te vertrekken!

Wat dan volgt is een 20km lange single trail door katoenvelden. We waren gewaarschuwd voor de hogere (40+) temperaturen in deze velden waar ook amper schaduw te vinden is van bomen. Gelukkig is het vandaag bewolkt en valt de temperatuur mee. Als we de single trail opgaan begint het zelfs te regenen! Wat is dat heerlijk! We trappen flink door over de bochtige single trails met af en toe stukjes zand en harde rotsbodem. Er lijkt geen einde te komen aan deze trail. Op de briefing was ook gewaarschuwd voor extreem smalle stukken door gras, die de lokale bevolking inmiddels wel al vrijgemaakt zouden hebben...Niets is minder waar. We rijden over een single trail die smaller en smaller

Lokaal christelijk ziekenhuis, de ingang

Achternvolgers!

De kerk van het ziekenhuis met beeld

wordt. Om ons heen hoog gras tot wel 3 meter hoog. Uiteindelijk is het zo smal dat ik niet eens meer de grond kan zien en met mijn stuur en benen het gras opzij duw, ik probeer op gevoel de trail te volgen. Als ik nu een sturfout maak rijden we ons behoorlijk vast in het gras. Nu snap ik waarom zowat iedereen hier met een kapmes rondloopt! Gelukkig duurt het stuk maar enkele honderden meters die we zonder kleerscheuren weten door te komen. Alleen even wat planten van onze fiets verwijderen en we kunnen weer door. Al gauw komen we bij de 2e pauzeplek. Vanaf hier gaat het weer over bredere paden richting Notsé, een grotere stad. Net voor deze stad zie ik een bordje staan "ziekenhuis". We slaan van onze route af op weg naar het ziekenhuis. Ik stuur door de poort langs de portier en stop op de binnenplaats. Meteen komt er een man op ons af. hij spreekt perfect engels, het blijkt een patiënt te zijn die hier zit om af te kicken van de wiet. Hij heeft in Amerika en Duitsland gewoond. Uiteraard is hij in Amsterdam geweest in de koffieshops. Vriendelijk als hij is, haalt hij de directeur die in een hokje zit. Hij neemt briefjes van patiënten aan door een klein luikje (ook al staat de deur gewoon open, moeten de briefjes toch door het kleine luikje!). Als hij klaar is stelt de jongen ons voor aan de directeur. Het is totaal geen probleem om een rondleiding te krijgen. Het ziet er allemaal redelijk verzorgd uit. Er is niet veel, maar het noodzakelijke lijkt in orde. Zo is er een viertal bedden, is er een aparte kraamafdeling en mag een vrouw na de bevalling 3 daagjes blijven. In de ziekenzaal krijgt een jongetje net te eten. In het midden van het complex staat een standbeeld. Een engel die een demon met een riek doorboort. Tegenover het standbeeld is de ingang van een vrij grote kerk. De directeur vertelt dat de kerk erg belangrijk is. Er is elke dag een mis en zondags een speciale: de duivels-uitdrijvingsmis. Ondertussen worden we alsmaar

De markt in Notsé

Eerste terras in Notsé

Is die door de APK gekomen?

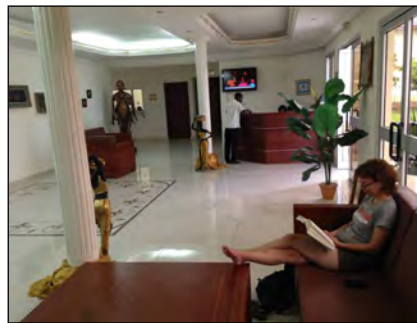
achtervolgd door 2 kleine kindjes. Ik maak een foto van ze die ik ze laat zien. Ze schateren van het lachen als ze zichzelf zien. Het zijn schatjes! Als dank voor de rondleiding doen we 200CFA in het offerblok van de kerk, achteraf gezien wat weinig...100CFA = 0.16 euro. We bedanken de directeur uitbundig. We rijden terug naar de hoofdweg om onze track te vervolgen. Dan rijden we de stad binnen. Opvallend is dat er nogal veel kappers-winkeltjes zijn. Ik tel er meteen al een stuk of 6. En inderdaad: de haren van de meeste mensen zien er inderdaad keurig uit. Ook valt op dat de meeste mensen keurig gekleed zijn. Overal zijn mensen aan het werk langs de weg, de een vlecht manden, de ander bouwt meubels. Maar het echte middeleeuwse gevoel krijg ik als we langs de smid rijden. Iemand bediend een blaasbalg en de smid slaat met een zware hamer op een stuk ijzer. Er zijn zelfs enkele barretjes waar al diverse deelnemers zijn neergestreken voor een biertje.

Het is druk, overal lopen mensen en brommertjes scheuren overal tussendoor. De geur van houtskoolvuurtjes vult de straten. Met opzet slaan we weer af van de hoofdweg. Allemaal winkeltjes met kleding, kommen en etenswaar. We zoeken nog souvenirs. We zien wat haarbandjes voor de kinderen, het enige dat we kunnen vinden. Dan nog een stukje verder door de straatjes, nergens verharde weg. Hoe moet het hier zijn als het regentijd is!? Een grote modderpoel denk ik.

We rijden nog een stukje door, waar we uitkomen op asfalt, de hoofdweg door de stad. Hier denderen vrachtwagens met hoge snelheid doorheen. Terwijl er fietsen, brommertjes en voetgangers over straat gaan. Onder luid getoeter rijden ze met zeker 100km/u voorbij, terwijl ik toch echt bordjes zie staan met max 40km/u. We rijden langs een wat grotere bar met terras waar ook nog deelnemers van ons zitten. Aangezien het nog vroeg is strijken we ook neer op het terras. Blijkbaar verkopen ze hier alleen maar 650cc bierflesjes of Cola, voor 75 eurocent per flesje. We kijken goed om ons heen. Achter ons is een soort douche. Een vrouw met een bak op haar hoofd gaat onder de douche staan. Zo doen ze dat dus hier! Na een biertje dat er flink inhakt gaan we weer verder. Gelukkig hoeven we nog maar 2km. Op een andere tafel van een stel belgen zie ik de flesjes al flink ophopen, dat kan nooit goed gaan! Dat blijkt later ook, want een van de Belgen valt in dronken toestand van een stoepje, gevolg: arm uit de kom. Hierdoor eindigt voor hem het fietsavontuur. We komen aan bij Hotel Le Berceau. Een enorm sjiek hotel (dat moet het in elk geval lijken). Gouden pilaren op de oprijlaan (is maar plakband om beton), marmeren vloeren en alles netjes gepoetst. Nou dat zal wat worden als hier 150man naar binnen zijn geweest... Links naast het gebouw is ons domein. Daar kunnen we onze dagelijkse portie

Luxe hotel in Notse

De lobby

En ons domein buiten

pasta krijgen, daar is de technische stand en de massage tafels. Aangezien het morgen rustdag is zetten we de tandem neer om snel onze kamer op te zoeken. Wow! echte airco die ook nog eens werkt! Een echte "douche" en ons eigen toilet. Wat een luxe hier. Als je zelfs heel lang wacht krijg je kokend water uit de douche. Koud water is echter veel lekkerder. We kunnen nu eens onze kleren en handschoenen wassen, want dat begint toch wel allemaal erg te stinken. Aan alles gedacht, hang ik de waslijn door de kamer om al onze natte kleren te kunnen drogen. Kleren kun je buiten, ondanks dat het 35+ graden is nauwelijks droog krijgen door de vochtigheid. Echter met deze airco, die de luchtvochtigheid enorm verlaagt gaat dat wel goed lukken. De airco werkt zo goed, dat

het zelfs (te) koud is op onze kamer. 's Nachts zetten we het ding dan ook uit, omdat het ook wel erg veel herrie maakt. Morgen rustdag!

Het verhaal van Buurman en Buurman moet ook nog even... Buurman Patje is vandaag in de afdaling van zijn fiets gevallen. Met als gevolg een fikse snee in zijn elleboog. Op een scooter ging hij terug naar de pauzeplek, maar hij is met scooter en al nog een keer onderuit gegaan! Bij de pauzeplek is zijn elleboog gehecht door de dokter. Daarna is hij doorgereden (volgens Danny, heeft Patje een hoge pijngrens...)

Woensdag 5 november - Rustdag in Notsé

We mogen uitslapen, maar daar komt niet veel van. Om 8.00u staat er iemand voor ons raam spijkers ergens in te slaan. We zijn toch al wakker maar blijven nog even heerlijk liggen. Tijd om een ontbijtje te gaan halen en daarna de tandem eens een goede beurt te geven. Als we buiten komen blijkt het slecht weer. Uit een dik wolkendek valt regen. De tandem wordt goed gepoetst. De ketting weer netjes in de olie gezet en de bandjes nagekeken. Alles is nog tip top in orde. 's Middag wordt het droog, samen met Danny (een van de Buurmannen) gaan we Notsé in. Eerst stoppen we bij de grootste ananas winkel van Togo. Hier staan langs de weg honderden ananassen keurig opgesteld in een kraam. Meteen komen er vrouwen op ons af die ons wat willen verkopen. Snel vluchten we weg verder de stad in. Daar vinden we het plaatselijke "grote" ziekenhuis. Bij de hoofdingang (wat meer lijkt op een zij-ingang) komt de portier meteen naar ons toe. Hij gaat wel even de directeur halen, zodat Marije weer een rondleiding kan krijgen. Danny

Ingang ziekenhuis in centrum Notsé

Werkelijk alles kan vervoerd worden

Lokale bar

en ik blijven buiten voor de poort wachten. Ik durf toch niet mijn tandem hier onbeheerd tegen een muurtje te zetten hoor! We staan op een achteraf weggetje met uitzicht op de poort van het ziekenhuis. Het is een komen en gaan van brommertjes. De een rijdt door de deur het ziekenhuis terrein op, de ander laat alleen een vrouw afstappen en rijdt door. We worden gadegeslagen door de lokale bevolking. er komen 2 jonge dames op ons afgestapt. Verlegen staan ze voor ons. Dan komen er 2 oudere jongens aan, die ons voorstellen aan de dames. Ze willen wel met ons mee naar België en Nederland. Ondanks dat het mooie dames zijn, besluiten we ze toch niet mee te nemen. Na een uur komt Marije eindelijk weer naar buiten met een lach van oor tot oor. Die heeft goed genoten van de rondleiding.

We rijden verder door de stad naar de lokale markt. Een wirwar van smalle paadjes en hopen koopwaar. Van bergen gerookte vis, tot poedertjes, tomaten, en groenten waarvan ik alle namen niet weet, omdat ik ze nog nooit gezien heb. Het wemelt in de stad van de "blanken", allemaal collega bikers... We strijken neer op een klein terras met nog wat mede bikers. We kijken onze ogen uit naar de voorbijtrekkende bevolking. (en zij kijken hun ogen uit naar onze fietsen en blanken-op-een-terras). De hele stad staat tot straat nivo op mijn GPS. Tijd om kris-kras door de stad terug te rijden naar ons hotel. We rijden weg van de hoofdstraat door stille achteraf weggetjes. Dan zien we een aantal mensen bezig met bamboe stokken in een pot. Soort van deeg-stampen met z'n drieën. Vol interesse stoppen we om te kijken. Marije vraagt of ze het ook eens mag proberen..ze neemt een stok en begint. Maar dat lijkt nog niet zo gemakkelijk. De vrouwen liggen dubbel van het lachen. Dan, na even oefenen, lukt het! Marije slaat het proeven toch af, ziek worden is geen goed idee. We rijden verder door nog kleinere steegjes en komen via het kerkhof uit op een soort van autokerkhof (of garage-bedrijf?). Daar pikken we de hoofdweg op, het laatste stukje terug naar Le Berceau. Een duik in het zwembad van het hotel slaan we even over. Het water ziet hier behoorlijk groen, niet echt uitnodigend. De rustdag zit er helaas alweer op, bij de briefing horen we dat morgen een makkelijk dag gaat zijn. Niemand geloofd dat echter meer, want er zit elke dag wel ergens een verrassing in...

Donderdag 6 november - Notsé -Aplahoue

We zijn er weer helemaal klaar voor. Johan, de stuurman van de ander tandem had eergisteren een off-day. Gelukkig voor hem, heeft hij tijdens de rustdag goed kunnen uitrusten. Vandaag voelt ook hij zich dankzij een AB-kuur weer redelijk. Samen starten we voor alweer een 95km lange etappe. De start gaat terug richting stad, waar we al snel rechtsaf slaan, offroad over paadjes tussen de nog bewoonde wereld. Al gauw wordt het weer eenzamer. In het eerst volgende dorpje zien we een kraampje waar ze bananen verkopen. Ik stop om een paar bananen te kopen. Altijd goed voor onderweg. Voor 100CFA krijg ik een complete tros van een stuk of 20 bananen. We hoeven er maar 6. De verkoopster verstaat of geen frans of kan niet tellen, we weten het niet. We nemen ze allemaal, betalen haar en geven dan de rest toch terug. Dan volgt de beloofde rivier

Buurman had het ook zwaar!

Ketting smeren en weer gaan!

Rustdag...

doorwading. Deze is gelukkig wel normaal en zelfs gewoon te fietsen. De oever aan de andere kant is echter te steil om op te fietsen.

We komen uit op een “hoofdweg”, een rode onverharde weg. Deze moeten we vervolgens weer een 10tal kilometers volgen. Het gaat vals plat omhoog en omlaag. Weer een enorm saai lang stuk. Door om ons heen te kijken en te genieten van de omgeving valt het echter goed te doen. Met diverse andere deelnemers samen rijden we over de hoofdweg (die zelfs op onze GPS vermeld staat, en dat is zeldzaam!). Dan gaat de weg over in een soort “kasseien” in wat een dorpje lijkt. Er is zelfs een “normaal” tankstation en stenen huizen. Het lijkt erop dat we in de buurt van de grensovergang naar Benin gaan komen. We komen bij een slagboom waar ook een soort van militaire politie rondhangt, zou dit dan de grens zijn? Ik zie verder niks bijzonders en rijd maar om de slagboom heen. Als het niet goed is houden ze me vast wel tegen... Niemand geeft een kik, dus we rijden gewoon door. De slagboom blijkt een versperring voor vrachtauto's te zien. Die moeten bij het uitrijden van elke stad belasting betalen over de lading die ze de stad uit vervoeren. Al snel komen we bij de grensovergang waar ook iemand van de organisatie aanwezig is. Hier moeten we een stempel halen voor in ons paspoort. Ons paspoort hebben we die ochtend al ingeleverd bij de organisatie. Alle paspoorten liggen op een tafel in het douane kantoortje. Aan het aantal paspoorten te zien, zitten we alweer in de voorste groep! We

Aankomst bij het kampement

Health check

Paspoorten zoeken

vinden onze paspoorten en worden naar het volgende kamertje geleid. Daar zitten 2 beampten zeer druk te schrijven en stempelen in de paspoorten. We moeten even plaatsnemen, maar ik blijf liever even heerlijk onder de ventilator staan om af te koelen. De beampte probeert van iedereen de naam op te noemen, maar dat is nauwelijks te volgen. Na een minuut of 10 staat de stempel erin en kunnen we door. Naar het volgende kantoortje, die van Benin. Enige dat ze daar willen zien is de stempel van “Gele koorts” in het welbekende gele vaccinatieboekje. Die is ook akkoord, dus welkom in Benin! Het begint met mooi asfalt. Geen auto of brommer te bekennen, alleen maar vlak gloeiend heet asfalt zover als we kunnen kijken. Inmiddels toch al wat moe in de benen trekt dit stuk wel erg lang. Dan eindelijk linksaf offroad. Helaas gaat het hier omhoog, wetende dat het nog maar enkele kilometers kan zijn tot het kamp bijten we even door. Ons kamp is vandaag op het speelplein van een school, wat niet meer is dan een groot grasveld. Op 200m afstand staan de toiletten, die stellen ook niks voor, een gat in de grond van een gebouwtje uit de jaren 50. Geen stromend water niets! Er staat een emmer water voor de

deur. Aan de andere kant van het veldje heeft de directeur van het schoolje speciaal voor ons een douche gebouwd. Van gevlochten bladeren en bamboe zijn een 6-tal douche-hokjes gebouwd. Bij de watertank kunnen we 5 liter water per persoon tanken in een soort van plantenspuit. Omdat we als een van de eersten zijn aangekomen, weet ik nu al dat die douches straks een enorme wachtrij gaan opleveren. Snel pak ik dan ook mijn handdoek en shampoo uit mijn tas en ga als eerste richting de douches. Marije gaat ook mee. Hoe het precies werkt is me niet helemaal duidelijk. Iemand van de organisatie vult de spuit, er lucht in pompen en je hebt een soort van douche. Wat zijn we blij met deze douche, we kunnen ons in ieder geval weer ontdoen van de zeer dikke plakkerige zweet-zonnebrandcreme- en zandlaag. Als we klaar zijn met douchen staat er inderdaad een rij van 50 man voor de douches. Op naar het pasta-buffet om de calorieën aan te vullen. Ondertussen worden we weer bekeken door pakweg 300 schoolkinderen die er tot zonsondergang zullen staan. De bewaking en school directeur lopen rond met een stok om de kinderen op afstand te houden. Als onze bewaker "boquito" in de buurt komt stuiven de meeste kinderen al direct weg. Dan wordt de drone weer van stal gehaald om beelden te schieten van het kamp en de grote groep kinderen. De drone hangt vlak boven de groep, de kinderen gaan uit hun dak! Dat moet wel leuke beelden opleveren! Bij het avondeten komt de directeur van de school plots aangerend met een kind dat hij meesleurt. Deze heeft wat gestolen van een van onze deelnemers. Het kind wordt op de grond gesmeten en hij slaat er op los met zijn stok. Onder luid boe-geroep van "de blanken" stopt hij al gauw en neemt het kind mee uit ons zicht... Tsja zo gaat dat hier nou eenmaal, maar fijn om te zien is het natuurlijk niet.

Patje is vandaag alweer onderuit gegaan! De hechtingen die in zijn elleboog zaten zijn eruit gescheurd. Hij heeft verder de route achterop een brommertje afgelegd... Intussen gaat de ronde, dat wanneer Patje of Danny in de buurt is, er ongelukken gebeuren! De organisatie is op zoek naar Patje, zijn dochter heeft een mail gestuurd, want ze heeft een verontrustende foto op internet gezien van haar vader..of wel alles goed met hem gaat. Patje vertelt dat hij had afgesproken met het thuisfront: geen bericht is goed bericht...

Tsja...

Heerlijke douche

Vrouwen aan het werk in een dorpje

Woensdag 5 november - Aplahoue - Possotome

Een goed vooruitzicht als we de briefing moeten geloven. Een makkelijke etappe die eindigt bij een mooi hotel bij een meer: "Lac Aheme". Waar we onze tentjes aan de oever kunnen opzetten. Maar eerst moeten we onze tassen weer dicht zien te krijgen en het tentje opvouwen. Dat gaat gelukkig inmiddels al vrij snel. Vanuit het schooltje rijden we over een weggetje door het eerste dorpje "Possotome". Waar veel mensen langs de weg staan. We volgen kilometerslang deze weg, soms zijn de er erg veel kinderen. Ze willen je aanraken, maar dat voelt vaak meer als een klap op je arm, of bij Marije als een klap op haar kont. Gelukkig komt dat niet al te vaak voor, maar vervelend is het wel.

Vanuit de soort van hoofdweg draaien we linksaf een kleinere weg in waar een vriendelijke local een slagboom voor ons omhoog houdt. Hier beginnen de teak-plantages. Je weet wel, de balken en planken uit de bouwmarkt die zo duur zijn. Het lijken normale bomen met een wat groter blad dan wij gewend zijn. Vele kilometers keurige rijen bomen met af en toe een verdwaalde palm of struik ertussen. We rijden over single trails door de plantages. Dan volgt opeens een stukje trail dat slingert door een totaal ander soort bos. Dit is klassiek stukje tropisch regenwoud! Een paadje van een meter breed kronkelt tussen de bomen door. Wat meteen opvalt zijn de geluiden van vogels en de vele lianen die uit de

Tropen, modder en paadjes, kan het beter?

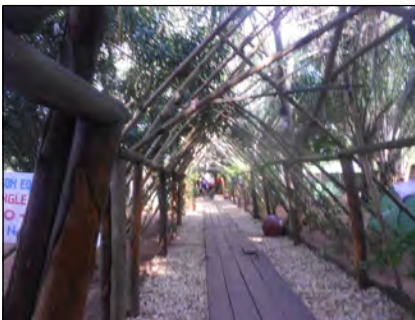
Stempel check, gele koorts

hoge bomen omlaag hangen. Er is geen vierkante centimeter in het bos waar geen plant groeit. Het is een grote groene warboel, waar wij middenin staan! We stoppen om te luisteren naar de geluiden en de omgeving in ons op te nemen. Met mijn iphone maak ik nog even een geluidsopname voor het thuisfront. Is weer eens wat anders dan een foto, die we uiteraard ook maken. Helaas is na een kilometer de pret alweer voorbij en gaat de trail weer over in een teak-plantage. Dan zien we op de gps een waypoint "mega-tree". Zal wel een grote boom zijn... en inderdaad! We komen bij een gigantische boom, de stamomtrek is minsten 20-25meter. Moeilijk te schatten, maar dikker dan elke boom die ik

ooit gezien heb. Ik vraag me dan ook af hoe oud die boom moet zijn. Misschien stond ie er 2000 jaar geleden al! Na een paar kilometer draaien we de hoofdtrack weer op. Een rode onverharde weg. We komen enkele jeeps tegen (van een hulp organisatie) en brommertjes.

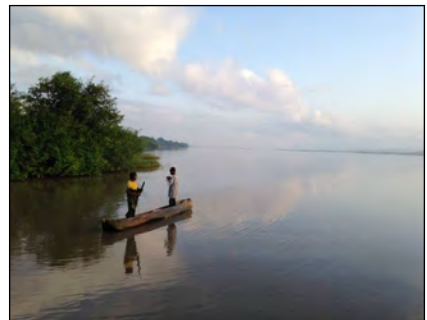
De omgeving veranderd, minder bomen en weer meer struiken en gras. Het lijkt wel een soort van moerasgebied te worden. We moeten nu regelmatig door grote plassen. Ze lijken soms heel diep, maar als je er doorheen rijdt is dat meestal helemaal niet zo. Het andere tandem stel is iets zuiniger op hun aandrijfsysteem en tillen hun tandem over de plassen heen. Dat neemt veel tijd in beslag. Na de zoveelste enorme plas zijn we ze dan ook kwijt. De teak-plantages maken plaats voor palm-olie plantages. Deze bestaan uit rijen palmbomen waar ze uit de noten die er aan groeien palmolie verkrijgen. Het is oppassen tussen deze bomen, want de takken van deze palmen hebben doornen. Af en toe ligt er zo'n tak op het pad. Ik stuur er dan ook altijd omheen. Iets wat bij anderen niet altijd goed gaat, her en der zien we mensen met lekke band langs de weg staan. Dan komen we bij de 2e pauzeplek. We zitten dus op zo'n 60km, want pauze plekken staan meestal om de 30km. We zitten blijkbaar op een behoorlijk afgelegen plek, want ik zie nergens dorpjes of mensen die rondhangen bij de pauzeplek. Na de pauzeplek komt de verassing voor vandaag! We draaien een zeer smal paadje in, het begint met zwarte zeer plakkerige modder. We proberen erdoor te rijden, maar dat blijkt onmogelijk. Diep zakken we weg, de wielen vullen zich met modder, totdat we niet meer voor of achteruit kunnen. Het andere tandemstel was slimmer: ze dragen hun tandem boven het hoofd. Wij zitten nu te klooiën om de kilo's modder weer tussen vork en achterbrug uit te krijgen. We hopen dat het zo voorbij is, maar helaas. Het pad blijft onmogelijk slecht. Soppend en zuigend duw ik de tandem voort. Ik probeer de wielen zo veel mogelijk langs de randen van het pad te duwen door het struikgewas, zodat niet alweer alles volloopt. Het is inmiddels weer 35+

Oprijlaan hotel Chez Theo

En nu lacht ze me niet meer uit!

Vissers in een boomstam, lac Aheme

graden in de brandende zon. We komen bij een dorpje, daar zal het wel stoppen, maar helaas, een nog diepere poel water, waar we geholpen worden door een paar jongetjes. We proberen ze te vragen of het pad slecht blijft, ze knikken van ja, maar we vragen ons af of ze ons begrepen hebben. Blijkt van wel... het pad blijft slecht. Onderweg kom ik nog anderen tegen die geprobeerd hebben te fietsen. Een gebroken derailleurpad en iemand met een scheur in de buitenband. Uiteindelijk bleek het pad 3 km lang te zijn met diverse onmogelijke passages. Zeer vermoeid komen we weer op een beter pad, waar veel deelnemers zitten uit te puffen. Er is een waterpomp waar ik zo goed en kwaad als het kan de modder van mijn handen en voeten spoel. Inmiddels is Marije ook weer gearriveerd. Ondanks dat we net 3km geleden (inmiddels een uur geleden alweer) bij de pauzeplek stonden, tanken we nu nog maar eens goed bij. Nog 27km te gaan, zonder verassingen hopelijk! Dat blijkt gelukkig het geval. Er volgen geen moeilijkheden meer.

De laatste stukken gaan zelfs over mooie slingerende single trails waar het goed opletten is om de juiste route te volgen. Dan rijden we mis! Een local ziet het en wijst ons de weg: door een deur van zijn huisje! We rijden erdoor, over zijn erfje en door de achterdeur weer naar buiten. We zitten meteen weer op de juiste trail, onze dank meneer! We voelen ons nog steeds goed, bij een scherpe bocht naar rechts op een single trail rijden we weer mis. We gaan rustig even in de schaduw zitten genieten van een blikje cola, ondertussen de achterliggers de juiste weg wijzend.

De laatste 5km draaien we weer een goede asfaltweg op, waar zelfs belijning op aangebracht is. De eerste keer dat ik dat zie in Afrika. We trappen flink door, wetende dat dit de laatste kilometers zijn van vandaag. We worden aangemoedigd door de organisatie die vlak voor de finish op een terras zit. Daar is Hotel Chez Theo. Het is er inderdaad erg mooi. Een oprijlaantje met een boog en houten vloer leidt naar het water waar op palen een groot terras met rieten dak is gebouwd. Aan de waterkant kunnen we onze fiets met een hogedruk reiniger ontdoen van alle modder van vandaag. Dat blijkt nog niet zo eenvoudig, want inmiddels is de modder opgedroogd tot een soort van cement. Er is dan ook een wachtrij van minstens een uur. Marije en ik duiken het meer in, heerlijk om even de modder af te spoelen en heerlijk om af te koelen. Het meer is een paar kilometer breed, maar het schijnt dat je naar de overkant kunt lopen. Het is er maar 1.5 meter diep. Na een heerlijke douche op een hotelkamer die daarvoor is afgehuurd strijken we neer op het terras dat letterlijk in het meer staat. Marije wil weer een glaasje wijn, dat blijkt nogal duur te zijn: 10.000CFA voor een hele fles, 16 euro. De prijs voor bier is hier ook aangepast aan de westerlingen. 2.000CFA per flesje, 3.20 euro. Eigenlijk belachelijk maar we betalen het toch. We zien vissers aan het werk in een uitgeholde boomstam. Het zijn 2 jochies van een jaar of 12 die een net uitgooien maar niet veel lijken te vangen. In de hutjes op het water is die avond ook het avondeten. We genieten van de zonsondergang en de maans-opkomst. Ook hier blijkt het enorm mee te vallen met muggen. De hele reis al hebben we weinig last van ongedierte. Al snel verkassen we naar ons strandje waar we onze tent induiken.

In de boot over het meer

Gammele zeer lange brug

Zaterdag 8 november - Possotome - Grand Popo

De laatste etappe! Aan de ene kant erg jammer, aan de andere kant hebben we het nu ook wel een beetje gezien. We beginnen eindelijk goed te wennen aan de warme temperaturen, de zadelpijn en de lange afstanden door onherbergzaam terrein. De dag begint met het overvaren van het meer. Er liggen een 4-tal houten boten met buitenboordmotor aangemeerd bij het terras. Volgens Gert niet genoeg. Hij loopt weg om te bellen. Even later verschijnt een 5de boot. Omdat stapelen van fietsen (zonder krassen) enige vaardigheid vereist, doen we dat zelf. Gert begint, de tandems als eerste (mooi! zijn we ook als eerste aan de overkant). De eerste 25 man gaan aan boord van de boot. Ook de fotograaf vaart met ons mee. Om mooie plaatjes te maken, loopt hij door de boot. Opeens een harde "krak", de bank waar ik op zit breekt doormidden door het gewicht van de fotograaf. Alle 5 zitten we opeens op de vloer van de boot. Gelukkig liggen er nog reserveplanken in de boot. De bank is zo hersteld. Het is een halt uurtje varen. Onderweg zien we vissers aan het werk. Waar we aanmeren is geen steiger. De boot vaart met volle vaart op het strandje

Jaren 50 brug, sindsdien geen onderhoud

Een begrafenisstoet

Zonsopkomst lac Aheme

af, zodat we met een schok tot stilstand komen. Mijn schoenen zijn nog steeds nat, dus het maakt niet uit als ik nu naast de boot in het water ga staan. De fietsen worden weer uitgeladen. De mensen in het dorpje waar we terecht zijn gekomen kijken hun ogen uit. Vanaf hier gaat het licht omhoog kronkelend door het dorpje. Al snel zien we een fanfare (dat denken wij). Met brommertjes worden er 8-jes gedraaid voor de stoet, zo hard dat de hele straat blauw staat van de rook. We gaan gauw opzij, want de brommer meneertjes reageren nogal agressief. Eentje komt op zijn achterwiel op ons afgereden en dwingt ons naar de kant. Het blijkt een begrafenis van een oudere mevrouw te zijn. Een heel ander tafereel dan je bij ons zou verwachten! De track gaat verder in single trail die dood loopt in de modder langs het water. We kiezen dan ook eieren voor ons geld en volgen een trail die iets hoger ligt langs het water. Het Discovery gevoel komt in me los en rij lukraak trailtjes in die de juiste richting uitgaan. Het gaat goed, we komen uiteindelijk weer op het juiste pad uit. Het andere tandem stel rijdt met ons mee. We volgen grotere en kleinere wegen, ook een heel stuk erg drukke asfalt weg. Deze weg draait langs het zuidelijkste puntje van het meer. Daar is een dorp dat veel weg heeft van Venetië. Het staat letterlijk in het water, of zou de waterstand gewoon erg hoog zijn!? Dan draaien we plots rechtsaf een klein weggetje in. We rijden een "straat" in waar betonnen huizen staan. Het ziet er echter

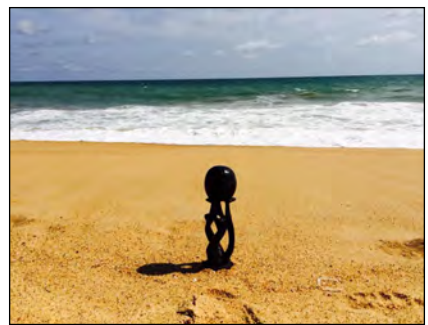
niet “af” en onbewoond uit. Vervolgens rijden we door smallere paadjes en een stuk van zo’n 100m los zand. Dit stuk was al voorspeld in de briefing, maar helaas voor ons niet te rijden met de tandem. We zakken te diep weg in het zand. Het pad gaat over in smalle bochtige single trails met wat lage begroeiing en palmen. We rijden over een vuilnisbelt (teken dat je een dorp binnen komt) het zoveelste dorpje binnen. Dan volgen lange rechte saaie wegen. Het is alweer bloedheet zonder schaduw. Wetende dat elke kilometer ons dichterbij de finish brengt rijden we strak door. Als we de hoofdweg kruisen nemen we plaats in een bushalte (een hutje met rieten dak langs de weg). We tanken even goed bij voor de laatste 10km. We draaien van het asfalt af over een marktje en door een dorpje. De mensen kijken niet naar ons om, hier zijn ze blijkbaar wat meer toeristen gewend. We rijden over achteraf wegen langs de Grand Popo lagune. Een soort van bos van palmbomen aan de overkant. Ook de zee is inmiddels zichtbaar, maar koeler is het hier

Alle deelnemers (128 totaal)

Marije, zeeduik

Onze trofee

allerminst. Over een stalen brug die zijn beste tijd lang geleden al heeft gehad bereiken we veilig de overkant van een rivier. Nu nog maar een kilometer of 5 langs de kust over een soort van kasseien weg. Wat waren dat lange kilometers! Dan draaien we linksaf naar de oprijlaan van het Hotel “Awale Plage” in. De laatste 100meters !!! Daar zie ik de finishboog al staan. We rijden zij aan zij met het andere tandem stel over de finish. Op het zand zijn palmladeren gelegd, zodat je in ieder geval kunt fietsen tot onder de finishboog. Opgelucht maar ook zeer voldaan feliciteren we elkaar. We krijgen direct een kokosnoot gevuld met een of andere cocktail. Smaakt goed, maar om dat nu meteen naar binnen te gieten, dat gaat zeker weten fout! Snel zoeken we een plekje in de schaduw. Er is een terras op het strand. Mijn lichaam heeft duidelijk moeite om weer op temperatuur te komen. Het duurt zeker een uur voordat het onophoudelijke gezweet enigszins afneemt. Na binnenkomst van de laatste deelnemer (rond 16.00u) verzamelen we ons op het strand voor de traditionele zeeduik. Met zo’n 100 man en vrouw rennen we de zee in. De golven zijn behoorlijk hoog. Maar gelukkig is het strand van zand zonder stenen en andere obstakels. Geregeld wordt er iemand op het strand gesmeten door de golven. Al snel

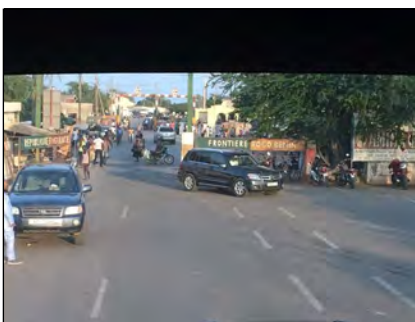
verlies ik een schoen, die vind ik ook niet meer terug. Ik wilde ze sowieso al weggooien dus erg vind ik het niet. De andere schoen laat ik ook achter voor de eerlijke vinder. Heerlijk zwemmen nog velen even in zee. Er staat echter een behoorlijke stroming en de golven zijn 2 à 3 meter hoog, met rollende koppen. Af en toe best wel spannend.

Op het strand is een bbq waar we een hamburger krijgen. Een echte grote, zelfs Marije krijgt die zonder problemen op. Het hotel op Grand Popo is niet groot genoeg voor iedereen. Er zijn ook 2 andere hotels geregeld. Wij blijken in een hotel 2km verderop te zitten. Voor 18.00u moet iedereen zijn fiets weer in de fietsdoos hebben zitten. Na lang zoeken vinden we onze dozen. Gelukkig had ik al het verpakkingsmateriaal aan elkaar geplakt, wat anderen niet gedaan hadden. Het is dan ook een grote zooi bij de vrachtwagen. Inpakken gaat wat minder secuur dan op de heenreis. Alles zit er weer in, de fiets kan weer terug!

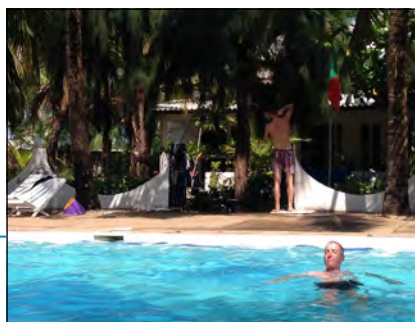
Een taxi-busje zou ons moeten vervoeren naar ons hotel maar staat 100m verderop stil bij een tankstation. Ondertussen stappen we na lang wachten in een jeep van de organisatie. Deze haalt meteen even een jerrycan benzine voor het busje...Taxi chauffeurs schijnen niet te rijden voordat ze benzine krijgen! Ons hotel ligt nogal achteraf, een zandweggetje met modderpoel door, dan langs een gebouw van 5 verdiepingen dat nog niet af is. Daar is het: een luxueus hotel! We hebben een heerlijke kamer met (stille) airco en een gigantisch (blauw) bad waar je in moet met een trapje. Navraag leert dat niet elke kamer zo luxe ingericht was! We nemen een heerlijke koude douche en koelen nog even af onder de airco. Daarna terug naar grand popo met het taxibusje dat gelukkig meteen klaar staat. 's Avonds wordt de BBQ weer voortgezet. Daarna is er nog een feestje in de naastgelegen bar op het strand. Ze hebben het mooi aangekleed met palmen en fakkels. Na een paar drankjes kiezen wij (en velen) om tegen middernacht terug te keren naar ons hotel. Bij de poort maken we de portier wakker die op zijn tafel ligt te slapen. Die zegt dat het taxibusje net weg is. Gelukkig...er rijdt in ieder geval nog een taxi busje... Na een paar minuten kunnen we terug naar ons hotel voor een heerlijke lange nacht met uitslapen!

Zondag 9 november - Terug naar huis

De tuinman wordt verwent vandaag. Van ons krijgt hij een bidon en van onze buurvrouw Meike een broek. Tevens geef ik hem een fooi voor het dragen van onze zware tas. Als sardientjes in een blikje worden we in het krakkemikkige busje gepropt. De achterklep kan alleen van de binnenkant open en de zij-schuifdeur valt eruit als je deze opent. Het is maar 2km, maar toch nog erg spannend! De koppeling werkt niet meer, want na veel gas geven komen we amper vooruit. De rem werkt echter uitstekend...

Grensovergang, Benin - Togo

Een laatste verkoelende duik

Op naar Brussel

Op het strand van Grand Popo zijn vissers bezig. Ze hebben een groot net in zee gegooid. Een lange kabel loopt de zee in. Met een man of 30 helpen we om te trekken aan de kabel, maar deze geeft totaal niet mee. Het net zit ergens vast in zee. Een paar vissers volgen de kabel en duiken diverse keren naar beneden. Ik duik nog een paar keer in de golven. Heerlijk hangend aan de kabel die wel

En hier had ik nog niet door dat ik stond te verbranden in de zon...

erg strak staat. Opeens zakt de kabel, het net is blijkbaar los. De vissers lopen met het touw verder het strand af. Helaas vergeten in te smeren, wat inmiddels te zien is bij bijna alle deelnemers. Rode ruggen en schouders bij iedereen. Tegen de middag is er een brunch op het strand bij de BBQ. Dan wordt de algemene groepsfoto voor de finishboog gemaakt. Iedereen heeft zijn "African adventurer" t-shirt aangetrokken. We ontvangen een aandenken, ook het eindbedrag voor SOS kinderdorpen wordt overhandigd aan de lokale mensen van de organisatie. We hebben met z'n allen 44.000 euro opgehaald. Ze zijn duidelijk onder de indruk van het hoge bedrag. Daarna nog even een heerlijke duik in het zwembad van het hotel dat omringd is door palmbomen met kokosnoten.

Een local klimt in zo'n palm, plukt kokosnoten die hij voor je openmaakt met een kapmes, zodat je deze kunt leegdrinken. Om 15.30u vertrekken we per touringcar (met airco) naar Lomé. Hiervoor moeten we wel nog even over de grens terug naar Togo. Hier staan we een uurtje stil voor een slagboom. Ik zit bijna vooraan in de bus en bestudeer het tafereel. Een man in een huisje houdt af en toe een touw strak over de weg. Als er een auto aan komt gereden zakt het touwtje en kan deze doorrijden. Voetgangers lopen gewoon onder een ander touwtje door. Brommertjes worden af en toe tegengehouden, maar rijden zonder ook maar iets te laten zien daarna gewoon door. Ik snap de logica niet van deze grens! Gelukkig komt de organisatie weer terug met onze paspoorten waar weer een stempel bijgezet is. We rijden Togo binnen langs een grote Shell fabriek en de haven. Inmiddels begint het donker te worden. We rijden over onverharde wegen door Lomé naar een restaurant van een Fransman. Van de buitenkant lijkt het nergens op, maar binnen ziet het er super mooi uit. Een binnenplaats met bar en overall mooi aangekleed met tropische planten. Het zou zeker niet misstaan in Europa. Er is een buffet van lokale specialiteiten. Niet alles is even lekker, de witte broodjes van lokaal meel is wat aan de kleffe kant. Aan de kip zit niet echt veel vlees, maar de rest smaakt uitstekend. Om 21.30u

komen we aan bij de luchthaven. De buschauffeur probeert om ons als VIP's de luchthaven binnen te rijden, maar dat lukt helaas niet. We moeten net als iedereen gewoon door de vertrekhal. Het is er een drukte van belang. Om binnen te komen staan we in een lange rij. De hal blijkt te klein voor zoveel mensen! In de hal is het bloedheet. Er is maar 1 incheckbalie open voor ons. Na lang geduldig wachten zijn we eindelijk aan de beurt. Dan weer in een andere rij voor de paspoort controle. Er worden een 10tal paspoorten tegelijk "afgenomen" waarna je moet doorlopen en ze via de achterdeur weer terugkrijgt. Vreemd... TAB. Dan tassencontrole en een body-check met een handscanner. Oh jee, ik heb nog een fles water en Marije een bidon met water. Ik pak die maar in mijn hand voor het geval die weg moet. Geen enkel probleem, flessen mogen gewoon mee!? TAB. Dan

Proberen af te koelen in de schaduw.

komen we in de vertrek ruimte, alweer een handbagage check. De tassen moeten zelfs open! Ik open mijn tas, maar de beambte kijkt naar het plafond en wuift me weg. Oké dan. We kunnen doorlopen. Nadat we welgeteld 2 minuten zitten gaat de deur open, we kunnen in de bus naar het vliegtuig... helaas geen bus. Het duurt een kwartiertje maar dan is ie er dan. Weer 100m met de bus naar het vliegtuig. Ondanks dat we 2 uur te vroeg op het vliegveld waren, hebben we

ook 2 uur nodig gehad om door alle rijen heen te komen! We zitten! Het vliegtuig mag vertrekken. Bericht van de piloot: "Er is een hydraulische leiding kapot gegaan. Olie ligt onder het vliegtuig. Dit moet eerst opgeruimd worden door de brandweer." Gelukkig is het niet het vliegtuig dat tijdens het laden kapot is gegaan maar een bagageband. Na een half uur weer de piloot: "Ik ben gaan kijken, maar de olie is nog niet opgeruimd. We verplaatsen het vliegtuig 50m naar voren, waarna het inladen hopelijk afgemaakt kan worden". Met een uur vertraging vliegen we de nacht in. Gelukkig kan ik zelfs een paar uur slapen. Raar, maar 's nachts krijgen we zelfs nog eten in het vliegtuig. We zien de zon opkomen boven België. Goed kijken, we vliegen over de Ardennen, langs luik en zien de afslag naar Tienen. We zijn weer in de "normale" wereld aangekomen! Onze tassen verschijnen, en ook de fietsen komen mondjesmaat de aankomsthal binnen. Na 1,5 uur staan we eindelijk buiten waar Sjef ons staat op te wachten. Heerlijk, op naar huis!

Terugblik

We kunnen terugkijken op een geweldige reis, veel zwaarder dan ik me van te voren had bedacht. Qua conditie zat het wel goed dacht ik, maar de hoge temperaturen hebben me parten gespeeld. Ik dronk alles bij elkaar zeker 10L per dag, en nog was dat vaak niet genoeg. Bij het rijden in deze omgeving was het van groot belang ver onder je normale tempo te rijden, wil je het tot een goed einde brengen. Dat heb ik helaas al meteen in het begin goed ondervonden.

De omgeving, de mensen, alles is anders. Het “kom uit je comfort zone” hebben we aardig bereikt. Elke dag gingen we daarin weer iets verder. De mensen zijn zeer aardig, maar vaak kreeg je toch de indruk dat ze “blanken” meer zien als een soort sinterklaas. Iemand die veel geld heeft en altijd cadeaus brengt. We hebben hier zelf niet aan meegedaan (advies van organisatie). Maar helaas hielden niet alle deelnemers zich hieraan. Als er voor je al ballonnen uit waren uitgedeeld, werden de kinderen soms erg lastig. Gelukkig waren dit maar incidenten, het merendeel van de mensen die je tegenkwam was enorm aardig.

Aan de ene kant waan je je in een wereld die enkele honderden jaren achter ligt op de westerse wereld, maar aan de andere kant loopt vrijwel iedereen met een mobieltje en heb je zelfs in de jungle gewoon goed gsm bereik. Qua winkels viel ook op dat er nergens een supermarkt of iets dergelijks te vinden is. Wel overal een GSM shop, een tankstation en kraampjes langs de kant van de weg waar je bananen of andere groenten kon kopen. Een groot probleem in dit land is hout, dat komt omdat ze overal stoken op houtskool. 's Avonds (Vooral vanuit Golden Eye) zag je diverse plekken waar houtskool gemaakt werd. Wat ook opviel was de grote hoeveelheid kinderen. Ik geloof wikipedia graag dat 50% van

de bevolking jonger is dan 16 jaar. Een ander opvallend weetje: in het verkeer is eigenlijk maar 1 regel. Het recht van de grootste. APK-keuring of overbelading hebben ze nog nooit van gehoord. De claxon en het gaspedaal weten ze wel heel goed te vinden. Evenals het grote licht waarmee tegenliggers worden verblind. Ondanks dit rare verkeer had ik niet de indruk dat er agressief gereden werd zoals bij ons.

We kijken terug op een geweldige lange week, die voor ons once-in-a-lifetime was (een 2e keer is het vast niet meer zo indrukwekkend).